NĂM THỨ 62
Số 74 (344)
28 tháng 11 năm 2026
20 tháng Mười, Bính Ngọ.

Tuyên Quang

Cuối tuần

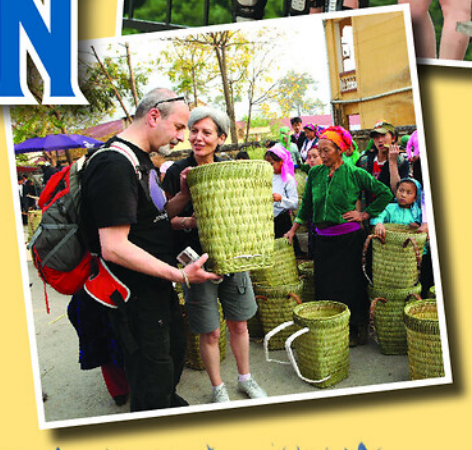
CƠ QUAN CỦA ĐẢNG BỘ ĐẢNG CỘNG SẢN VIỆT NAM TỈNH TUYÊN QUANG
TIẾNG NÓI CỦA ĐẢNG BỘ, CHÍNH QUYỀN VÀ NHÂN DÂN TUYÊN QUANG

Báo điện tử:
baotuyenquang.com.vn

Bình yên MIỀN DI SẢN

2. Trải nghiệm trọn vẹn

3. Nền tảng du lịch bền vững

Làng Lô Lô Chải dưới chân Cột cờ Quốc gia Lũng Cú.

Bình yên miền di sản

■HOÀNG HÀ

Tuyên Quang - vùng đất hội tụ những giá trị đặc sắc về lịch sử, văn hóa và cảnh quan thiên nhiên, đang ngày càng rộng mở trong giao lưu, hội nhập quốc tế. Cùng với sức hút của các điểm đến, sự gia tăng hoạt động du lịch, giao thương và hiện diện của người nước ngoài đặt ra yêu cầu ngày càng cao đối với công tác bảo đảm an ninh, trật tự. Giữ bình yên miền di sản không chỉ là nhiệm vụ của các lực lượng chức năng mà còn là trách nhiệm chung của cả cộng đồng, góp phần bảo vệ những giá trị vốn có và xây dựng hình ảnh điểm đến an toàn, thân thiện.

Du khách quốc tế tìm hiểu bản sắc văn hóa của đồng bào các dân tộc vùng Cao nguyên đá Đồng Văn.

MIỀN DI SẢN HỘI NHẬP

Buổi sớm trên Công viên Địa chất toàn cầu Cao nguyên đá Đồng Văn từng đoàn du khách quốc tế đã háo hức khởi hành trên những cung đường đèo dốc. Tiếng cười nói bằng nhiều thứ tiếng hòa vào nhịp sống bản địa bên những nếp nhà trình tường cổ kính. Từ vùng biên viễn cực Bắc đến lòng hồ sinh thái Na Hang - Lâm Bình hay Thủ đô Khu Giải phóng Tân Trào, không gian di sản của tỉnh đang mở ra bức tranh phát triển đa sắc màu, kết nối hài hòa giữa chiều sâu lịch sử, bản sắc văn hóa 22 dân tộc và vẻ đẹp thiên nhiên kỳ vĩ tạo nên sức hút riêng cho miền quê cách mạng.

Sự giao thoa ấy đang được cụ thể hóa bằng những con số tăng trưởng ấn tượng. Với hệ thống 120 khu, điểm du lịch được đầu tư, khai thác theo hướng đa dạng hóa sản phẩm - từ du lịch cộng đồng, sinh thái, nghỉ dưỡng đến khám phá, thể thao mạo hiểm và trải nghiệm văn hóa bản địa, sức hút của miền di sản ngày càng lan tỏa mạnh mẽ. Trao đổi về sự chuyển mình của thị trường khách quốc tế, bà Phí Thị Hồng, đại diện Công ty TNHH Hồng Hào Travel nhận định: "Những năm gần đây, Tuyên Quang ngày càng được du khách quốc tế đặc biệt quan tâm, nhất là các dòng khách yêu thích khám phá, trải nghiệm thiên nhiên nguyên sơ và chiều sâu văn hóa bản địa. Sức hấp dẫn cốt lõi của điểm đến không chỉ nằm ở cảnh quan đặc sắc hay đời sống văn hóa phong phú, mà còn ở sự chân thành, thân thiện và mến khách của người dân địa phương. Đây chính là lợi thế cạnh tranh bền vững để nâng cao chất lượng dịch vụ".

Sự hiện diện của khách nước ngoài đã góp phần quảng bá hình ảnh quê hương, thúc đẩy dịch vụ phát triển và làm phong phú thêm đời sống giao lưu văn hóa. Tuy nhiên, dưới góc độ quản lý nhà nước, thực tiễn hội nhập sâu rộng luôn đi kèm tính hai mặt. Bên cạnh những cơ hội phát triển, sự gia tăng nhanh chóng về lưu lượng người và phương tiện cũng tiềm ẩn nhiều yếu tố phức tạp về an ninh, trật tự nếu công tác quản lý thiếu chặt chẽ, đồng bộ.

Là tỉnh biên giới có địa bàn rộng, địa hình chia cắt, nhiều đường mòn, lối mở, trong khi các điểm du lịch nổi tiếng phần lớn nằm ở vùng cao, Tuyên Quang đối mặt với không ít thách thức trong công tác quản lý.

Trong 11 tháng năm 2026, tỉnh đón 4,2 triệu lượt khách, trong đó trên 741 nghìn lượt khách quốc tế đến từ 235 quốc gia và vùng lãnh thổ, tổng thu từ du lịch đạt trên 12,3 nghìn tỷ đồng. Song song với sự gia tăng lượng du khách, công tác quản lý an ninh trật tự đã ghi nhận 9 vụ việc liên quan đến người nước ngoài, bao gồm: 5 vụ tai nạn giao thông, 3 vụ gây mất trật tự công cộng và 1 vụ lạm dụng tín nhiệm chiếm đoạt tài sản. Cùng với đó, các cơ quan chức năng phối hợp bắt giữ 2 đối tượng người nước ngoài có lệnh truy nã quốc tế và xử lý 29 vụ vi phạm hành chính liên quan đến người nước ngoài.

Điều đó đòi hỏi phải kết hợp chặt chẽ giữa nguyên tắc pháp luật và sự linh hoạt trong thực thi,

Chuyện CUỐI TUẦN

Trải nghiệm trọn vẹn

■CHÚC HUYỀN

Những năm gần đây, hình ảnh từng đoàn du khách Tây ba lô tấp nập ngồi sau xe máy "phượt" dọc theo "con đường Hạnh Phúc" đã trở thành biểu tượng đầy sức sống của du lịch vùng Cao nguyên đá. Với họ, hành trình chinh phục cung đường huyền thoại, vượt qua những khúc cua tay áo trên đèo Mã Pì Lèng hiểm trở, rồi xuôi thuyền hòa mình vào dòng Nho Quế xanh ngắt dưới hẻm Tu Sản là một trải nghiệm để đời. Ở nơi địa đầu Tổ quốc ấy, thiên nhiên hùng vĩ và bản sắc văn hóa bản địa nguyên sơ hòa quyện, mang đến cho lữ khách phương xa những xúc cảm thăng hoa và phóng khoáng hiếm có.

Tuy nhiên, đằng sau sự phấn khích với những trải nghiệm tuyệt vời giữa trùng điệp núi đá tai mèo là những trăn trở về sự an toàn toàn diện tại vùng di sản. Một chuyến đi hoàn hảo không chỉ đo bằng cảnh sắc choáng ngợp, mà đòi hỏi sự bảo vệ vững chắc cả về thể chất lẫn chiều sâu văn hóa. Hiểu rõ điều đó, các cơ quan chức năng địa phương đã quyết liệt vào cuộc, coi an toàn là thước đo hàng đầu của du lịch bền vững. Nhiều dự án nâng cấp, mở rộng mặt đường, gia cố ta-luy chống sạt lở được triển khai đồng bộ. Tại các điểm đến trọng điểm, hệ thống hộ lan, biển cảnh báo, gương cầu lồi được lắp đặt, đi cùng với việc siết chặt an toàn đường thủy tại hẻm Tu Sản và chuẩn hóa dịch vụ cho thuê xe. Song song với hạ tầng giao thông, việc gìn giữ và hướng dẫn ứng xử chuẩn mực với không gian văn hóa cộng đồng cũng trở thành chiếc khiên bảo vệ du khách khỏi những xung đột hay bỡ ngỡ trước phong tục bản địa.

Nhìn rộng ra toàn tỉnh Tuyên Quang hôm nay - vùng đất hội tụ trọn vẹn tinh hoa từ miền đá kỳ vĩ đến vùng hồ Na Hang, Lâm Bình sơn thủy hữu tình và cái nôi cách mạng Tân Trào - bài toán an toàn lại càng mang tầm vóc chiến lược. Trên trục hành trình xuyên suốt và mở rộng ấy, hạ tầng kết nối liên vùng được chú trọng nâng cấp, các chuẩn mực an toàn từ đường bộ đến đường thủy lòng hồ, từ bảo tồn di sản địa chất đến gìn giữ không gian lễ hội, làng văn hóa đều được chuẩn hóa đồng bộ. Khi những cung đường uốn lượn được san sẻ rủi ro và bản sắc di sản được tôn trọng, Tuyên Quang sẽ vươn lên thành một điểm đến nhân văn, đẳng cấp, nơi mỗi du khách ra về với một hành trình tự do, an toàn và trọn vẹn niềm tin yêu ■

vừa bảo đảm an ninh, trật tự, vừa tạo thuận lợi cho du lịch, đầu tư và giao lưu quốc tế.

GIỮ VỮNG AN NINH TỪ CƠ SỞ

Thực tế cho thấy, nhìn chung người nước ngoài đến tỉnh chấp hành tốt pháp luật Việt Nam, chưa ghi nhận vụ việc phức tạp xâm phạm an ninh quốc gia. Tuy vậy, những vụ việc phát sinh trong đời sống đặt ra yêu cầu không thể chủ quan, lơ là.

Giữ vai trò nòng cốt trên mặt trận này, lực lượng Công an tỉnh đã chủ động tham mưu và triển khai đồng bộ nhiều giải pháp nghiệp vụ sắc bén. Phòng Quản lý xuất, nhập cảnh (QLXNC) đã phối hợp chặt chẽ với Phòng Cảnh sát giao thông (CSGT), Phòng An ninh đối ngoại, Công an xã (CAX) và phối hợp với các Đồn Biên phòng (ĐBP) thường xuyên mở đợt cao điểm kiểm tra, kiểm soát tại 17 xã biên giới. Nội dung kiểm tra tập trung vào giấy tờ xuất nhập cảnh, hộ chiếu, thị thực, việc khai báo tạm trú tại các cơ sở lưu trú, homestay; đồng thời rà soát điều kiện phương tiện và người điều khiển phương tiện đưa đón khách du lịch trên các tuyến đường khu vực biên giới.

Trung tá Tạ Xuân Trường, Phó Trưởng phòng QLXNC, Công an tỉnh cho biết: "Xác định công tác quản lý người nước ngoài cần gắn với nắm chắc tình hình địa bàn và chủ động phòng ngừa vi phạm từ sớm. Đơn vị đã thường xuyên tổ chức các đợt kiểm tra, rà soát thực địa, đồng thời đẩy mạnh hướng dẫn các cơ sở lưu trú ứng dụng công nghệ và khai thác dữ liệu số trong khai báo, tiếp nhận thông tin tạm trú. Việc kết nối, khai thác hiệu quả Cơ sở dữ liệu quốc gia về dân cư và dữ liệu chuyên ngành đã giúp thông tin được cập nhật theo thời gian thực, hỗ trợ đắc lực cho công tác đối chiếu, xác minh và quản lý biến động cư trú một cách chính xác, minh bạch".

Song hành với công tác kiểm soát chặt chẽ là tinh thần cải cách hành chính mạnh mẽ nhằm tạo điều kiện thuận lợi nhất cho du khách và doanh nghiệp. Tính từ ngày 1-6-2026 đến nay, Phòng QLXNC đã tiếp nhận và giải quyết thủ tục cấp giấy phép cho 106.786 lượt người nước ngoài vào khu vực biên giới, thu nộp ngân sách nhà nước hơn 27,7 tỷ đồng. Để giải quyết khối lượng hồ sơ khổng lồ này, đơn vị đã duy trì chế độ cán bộ trực xuyên suốt cả ngày thứ Bảy, Chủ nhật và các dịp lễ Tết; linh hoạt tiếp nhận hồ sơ qua các nền tảng số như Zalo, Email và phân luồng xử lý khoa học trên hệ thống. Cách làm bài bản này vừa bảo đảm tuân thủ nghiêm ngặt quy trình, quy định của pháp luật, vừa rút ngắn tối đa thời gian chờ đợi, để lại ấn tượng chuyên nghiệp trong lòng bạn bè quốc tế.

Bên cạnh công tác quản lý cư trú, hoạt động kiểm tra tại các doanh nghiệp cũng được tăng cường. Lực lượng Công an và BĐBP đã phối hợp kiểm tra 103 đoàn khách thuộc 92 lượt doanh nghiệp lữ hành, 18 cơ sở lưu trú cùng 1.812 lượt người nước ngoài vào tham quan khu vực biên giới. Công an tỉnh cũng phối hợp với các sở, ngành chức năng rà soát chặt chẽ việc sử dụng lao động nước ngoài tại các doanh nghiệp, cơ sở giáo dục; thẩm định năng lực thực tế của các tổ chức thường xuyên bảo lãnh người nước ngoài nhập cảnh nhằm kịp thời phát hiện, ngăn chặn biểu hiện lợi dụng hoạt động đầu tư, kinh doanh hay thành lập doanh nghiệp "bình phong" để hợp thức hóa thủ tục cư trú trái phép.

Đặc biệt, trước thực trạng tai nạn giao thông liên quan đến du khách nước ngoài còn tiềm ẩn rủi ro trên địa hình đèo dốc, Phòng CSGT đã phối hợp với Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch tổ chức nhiều đợt tuyên truyền, tập huấn kỹ năng lái xe an toàn cho đội ngũ hướng dẫn viên du lịch và những người trực tiếp vận chuyển khách bằng xe máy. Từ việc kiểm soát tốc độ, xử lý tình huống trên đường đến ý thức tuân thủ quy tắc giao thông, những buổi hướng dẫn thực chất ấy đã góp phần giảm thiểu nguy cơ tai nạn, bảo vệ an toàn tính mạng cho du khách.

SỨC MẠNH TỪ LÒNG DÂN

Nếu lực lượng chức năng giữ vai trò nòng cốt trong quản lý, kiểm tra và xử lý vi phạm thì cộng đồng dân cư chính là lực lượng gần Dân, sát địa bàn, có khả năng phát hiện sớm những vấn đề nảy sinh trong đời sống.

Là địa bàn cửa ngõ kết nối với Cao nguyên đá Đồng Văn, xã Minh Tân xác định bảo đảm an ninh, trật tự là nhiệm vụ thường xuyên, gắn với phát triển kinh tế - xã hội và hoạt động du lịch. Đồng chí Vi Quang Ngọc, Chủ tịch UBND xã nhấn mạnh: "Chúng tôi xác định rõ mỗi người dân vừa là chủ thể trực tiếp tham gia giữ gìn an ninh, trật tự, vừa là người kiến tạo nên hình ảnh của điểm đến. Vì vậy, xã chú trọng phát huy vai trò của đội ngũ trưởng thôn, người có uy tín trong cộng đồng để vận động người dân nâng cao ý thức thượng tôn pháp luật, gìn giữ phong tục tập quán tốt đẹp và ứng xử văn minh với du khách. Mục tiêu là để mỗi người dân trở thành "đại sứ văn hóa" giới thiệu vẻ đẹp thiên nhiên, con người Minh Tân đến với du khách".

Tại 17 xã biên giới, dấu ấn của BĐBP càng được khẳng định rõ nét. Bên cạnh nhiệm vụ tuần tra, kiểm soát bảo vệ đường biên, cột mốc, các chiến sĩ quân hàm xanh luôn kiên trì "ba bám, bốn cùng" với đồng bào, đẩy mạnh phổ biến giáo dục pháp luật cho người dân, chủ cơ sở lưu trú và du khách.

Trung tá Nguyễn Xuân Hưng, Chính trị viên ĐBP Lũng Cú cho biết: "Đơn vị thường xuyên phối hợp chặt chẽ với các lực lượng chức năng đẩy mạnh tuyên truyền, vận động để người dân, các cơ sở kinh doanh lưu trú và du khách nắm vững, chấp hành nghiêm các quy định của pháp luật khi hoạt động tại khu vực biên giới. Cách làm này giúp hài hòa giữa hai mục tiêu: vừa tạo không gian thông thoáng, thuận lợi cho du lịch phát triển, vừa nâng cao ý thức phòng ngừa, kịp thời phát hiện và ngăn chặn hiệu quả các hành vi vi phạm".

Giữ bình yên cho miền di sản, không chỉ là cuộc đấu tranh phòng, chống tội phạm, ngăn ngừa vi phạm pháp luật, mà còn là hành trình bảo vệ văn hóa, phong tục tập quán, sự mến khách của người dân. Khi chính quyền sâu sát, trách nhiệm, lực lượng chức năng tinh nhuệ, chủ động và lòng Dân đồng thuận, bình yên sẽ được vun đắp từ chính mỗi nếp nhà, mỗi bản làng. Đó cũng là nền tảng để Tuyên Quang mở rộng cánh cửa hội nhập, phát huy giá trị di sản và xây dựng hình ảnh một điểm đến an toàn, thân thiện, giàu bản sắc ■

DIỄN ĐÀN

Nền tảng du lịch bền vững

■ THANH HÀ

MỘT điểm đến hấp dẫn không chỉ bởi cảnh sắc thiên nhiên, những giá trị văn hóa đặc sắc hay sản phẩm du lịch độc đáo, mà còn bởi sự an toàn và cảm giác an tâm mà nơi đó mang lại cho du khách. Với Tuyên Quang, vùng đất giàu tiềm năng về di sản, văn hóa và du lịch sinh thái, giữ gìn môi trường an ninh, an toàn chính là một trong những điều kiện quan trọng để phát huy giá trị tài nguyên, xây dựng hình ảnh điểm đến thân thiện và phát triển du lịch bền vững.

Cùng với quá trình hội nhập và mở rộng kết nối, Tuyên Quang ngày càng thu hút sự quan tâm của du khách quốc tế. Từ đầu năm 2026 đến nay, toàn tỉnh ghi nhận 741.764 lượt người nước ngoài thuộc 235 quốc gia, vùng lãnh thổ tạm trú; phần lớn là khách du lịch. Con số này cho thấy sức hấp dẫn của vùng đất đối với bạn bè quốc tế, đồng thời cũng đặt ra yêu cầu cao hơn trong công tác quản lý cư trú, hoạt động du lịch và bảo đảm trật tự, an toàn xã hội.

Đón thêm nhiều du khách cũng đồng nghĩa với việc các hoạt động lưu trú, tham quan, trải nghiệm và giao lưu ngày càng đa dạng. Bên cạnh những đóng góp tích cực cho phát triển kinh tế - xã hội, thực tế cũng đặt ra yêu cầu chủ động phòng ngừa, phát hiện và xử lý những vi phạm liên quan đến người nước ngoài, không để những vấn đề phát sinh ảnh hưởng đến môi trường du lịch. Đây không phải là rào cản đối với quá trình mở cửa, hội nhập, mà là yêu cầu tất yếu để hoạt động du lịch diễn ra lành mạnh, đúng pháp luật.

Để làm được điều đó, cần có sự phối hợp đồng bộ giữa các cấp chính quyền, lực lượng chức năng, doanh nghiệp và cộng đồng dân cư. Các cơ sở lưu trú, đơn vị kinh doanh dịch vụ du lịch cần thực hiện nghiêm quy định về quản lý, khai báo khách nước ngoài; chính quyền cơ sở chủ động nắm tình hình, kịp thời giải quyết những vấn đề phát sinh. Mỗi người dân cũng cần nâng cao ý thức chấp hành pháp luật, ứng xử văn minh và có trách nhiệm với hình ảnh quê hương.

Điều đáng quan tâm là bảo đảm an ninh, an toàn phải đi đôi với tạo dựng môi trường du lịch cởi mở, thân thiện, thuận lợi cho du khách. Bởi sức hấp dẫn của một điểm đến không chỉ nằm ở những gì du khách được khám phá, mà còn ở cách họ được đón tiếp, trải nghiệm và lưu giữ những ấn tượng tốt đẹp ■

Lực lượng Cảnh sát giao thông Công an tỉnh tuyên truyền, kiểm tra xử lý vi phạm với du khách nước ngoài (ảnh trái). Sự gia tăng của dòng khách quốc tế đặt ra yêu cầu nâng cao hiệu quả quản lý, bảo đảm an ninh trật tự (ảnh phải).

GẶP GỠ - TRAO ĐỔI

Ông Nguyễn Đình Tâm, Phó Chủ tịch Thường trực Hiệp hội Du lịch tỉnh Tuyên Quang.

Tuyên Quang là địa điểm du lịch được bạn bè quốc tế ưa thích.

Đảm bảo an ninh trong phát triển du lịch

■ **LÊ DUY** *(Thực hiện)*

Từ ngày 1/7/2025, việc hợp nhất tỉnh Tuyên Quang và tỉnh Hà Giang thành tỉnh Tuyên Quang mới với diện tích gần 13.800 km², dân số trên 1,7 triệu người đã mở ra không gian phát triển rộng lớn, kết nối hai miền di sản đặc sắc. Từ Khu di tích Quốc gia đặc biệt Tân Trào, hồ sinh thái Na Hang đến Cao nguyên đá Đồng Văn hay Cột cờ Quốc gia Lũng Cú, cơ hội bứt phá luôn song hành với bài toán giữ vững an ninh, an toàn. Phóng viên Báo và phát thanh, truyền hình Tuyên Quang có cuộc trao đổi với ông Nguyễn Đình Tâm, Phó Chủ tịch Thường trực Hiệp hội Du lịch tỉnh Tuyên Quang xoay quanh vấn đề này.

Phóng viên: *Thưa ông, sau khi hợp nhất hai tỉnh Tuyên Quang và Hà Giang, bức tranh du lịch của tỉnh Tuyên Quang mới đã thay đổi căn bản. Trong bối cảnh đó, yếu tố an ninh, an toàn giữ vai trò như thế nào đối với mục tiêu phát triển du lịch bền vững?*

Ông Nguyễn Đình Tâm: Cuộc sáp nhập hành chính năm 2025 không chỉ là phép cộng cơ học về diện tích mà đã tạo nên một thực thể du lịch mới mang tầm vóc quốc tế. Tỉnh Tuyên Quang hôm nay hội tụ đầy đủ các dòng sản phẩm bổ trợ lẫn nhau: từ du lịch lịch sử cách mạng tại Tân Trào, sinh thái hồ Na Hang - Lâm Bình và Lễ hội Thành Tuyên ở phía Nam, đến kỳ quan Cao nguyên đá Đồng Văn, đèo Mã Pì Lèng - sông Nho Quế, ruộng bậc thang Hoàng Su Phì và bản sắc văn hóa Lô Lô Chải ở phía Bắc.

Khi tỉnh xác định du lịch xanh là trục phát triển giai đoạn 2025 - 2035 dựa trên ba giá trị cốt lõi là thiên nhiên, văn hóa và con người, an ninh và an toàn chính là "nền móng cứng" để mọi chiến lược quảng bá có giá trị thực chất. Với du khách hiện đại, đặc biệt là dòng khách quốc tế ưa khám phá, cảm giác an tâm luôn là tiêu chí sàng lọc đầu tiên. Chỉ một sự cố mất an toàn trên cung đường đèo, một vụ chặt chém dịch vụ hay bất ổn trật tự tại lễ hội đều có thể lan truyền nhanh chóng trên mạng xã hội, làm tổn hại thương hiệu chung của toàn tỉnh. Vì vậy, bảo đảm an ninh đã vượt khỏi khuôn khổ giữ gìn trật tự đơn thuần để trở thành năng lực cạnh tranh cốt lõi và điều kiện tiên quyết giúp du lịch Tuyên Quang tăng trưởng dài hạn.

Phóng viên: *Không gian địa lý trải dài từ vùng Trung du đến tuyến biên giới cực Bắc chắc chắn kéo theo nhiều biến số mới. Theo ông, đâu là những thách thức an ninh đặc thù nhất mà ngành du lịch Tuyên Quang đang đối mặt hiện nay?*

Ông Nguyễn Đình Tâm: Nhìn từ góc độ quản trị rủi ro, Tuyên Quang sau sáp nhập đang đối mặt với ba nhóm thách thức an ninh đan xen, phức tạp hơn nhiều so với trước đây.

Thứ nhất là bài toán an ninh biên giới và quản lý khách nước ngoài. Sau hợp nhất, Tuyên Quang có các điểm đến nổi tiếng nằm sát vành đai biên giới như Cột cờ Quốc gia Lũng Cú, Đồng Văn... Lượng khách quốc tế đổ về trải nghiệm văn hóa bản địa và các mùa lễ hội như Hoa Tam giác mạch tăng nhanh, đòi hỏi công tác quản lý lưu trú, kiểm soát hoạt động tự phát ở khu vực nhạy cảm phải chặt chẽ nhưng vẫn giữ được sự thân thiện, thông thoáng.

Thứ hai là an toàn giao thông trên địa hình hiểm trở và đường thủy nội địa. Loại hình du lịch trải nghiệm trên các cung đèo dốc như Mã Pì Lèng cùng hoạt động tàu thuyền tại sông Nho Quế, hồ sinh thái Na Hang tiềm ẩn rủi ro cao, nhất là vào mùa mưa lũ, sạt lở.

Thứ ba là nguy cơ mất an ninh kinh tế và lừa đảo trên không gian mạng. Thời gian qua, cơ quan công an tỉnh đã phải cảnh báo, xử phạt tình trạng tổ chức tour du lịch "chui" không giấy phép, chào bán dịch vụ giá rẻ bất thường hoặc lừa chuyển tiền đặt cọc trực tuyến. Cuối cùng là áp lực kiểm soát đám đông, phòng cháy chữa cháy và trật tự xã hội cục bộ vào dịp cao điểm như Lễ hội Thành Tuyên khi hàng vạn du khách tập trung cùng lúc.

Phóng viên: *Thưa ông, bên cạnh trật tự xã hội hay an toàn giao thông, Tuyên Quang sau sáp nhập còn sở hữu kho tàng di sản và mạng lưới làng du lịch cộng đồng rất phong phú. Theo ông, bài toán an ninh văn hóa và bảo vệ bản sắc điểm đến trước áp lực thương mại hóa cần được nhìn nhận ra sao?*

Ông Nguyễn Đình Tâm: Trong phát triển du lịch bền vững, khái niệm an ninh không chỉ dừng lại ở phòng ngừa tội phạm hay đảm bảo an toàn tính mạng, tài sản, mà còn bao hàm an ninh văn hóa và bảo vệ tính toàn vẹn của không gian di sản. Đây là vấn đề đặc biệt nhạy cảm với Tuyên Quang trong giai đoạn bứt phá hiện nay.

Tỉnh Tuyên Quang mới hội tụ nhiều không gian văn hóa bản địa đặc sắc, từ các bản làng người Tày, Dao, Pà Thẻn tại Thượng Lâm, Hồng Thái, Na Hang đến Lô Lô Chải, Đồng Văn, Hoàng Su Phì cùng nhiều lễ hội truyền thống. Khi dòng khách đổ về ngày càng đông, sức ép lợi nhuận dễ dẫn tới xây dựng cơ sở lưu trú tự phát làm phá vỡ cảnh quan, bê tông hóa kiến trúc truyền thống hoặc sân khấu hóa, thương mại hóa quá mức các nghi lễ dân gian để chiều lòng du khách.

Đáng lo ngại hơn là nguy cơ xung đột văn hóa và sự xâm nhập của các tệ nạn xã hội vào những bản làng vùng cao vốn yên bình nếu mô hình homestay phát triển nóng, thiếu định hướng. Khi bản sắc bị phai nhạt, điểm đến sẽ đánh mất lợi thế cạnh tranh cốt lõi nhất. Do đó, giữ vững an ninh văn hóa đòi hỏi phải siết chặt quy hoạch vùng lõi di sản, áp dụng bộ quy tắc ứng xử văn minh cho cả du khách lẫn chủ cơ sở, đồng thời hỗ trợ người dân bảo tồn kiến trúc, phong tục như nền tảng sinh kế bền vững.

Phóng viên: *Để hiện thực hóa mục tiêu xây dựng Tuyên Quang trở thành điểm đến xanh, an toàn trong giai đoạn 2025 - 2030, theo ông, địa phương cần ưu tiên những nhóm giải pháp đột phá nào?*

Ông Nguyễn Đình Tâm: UBND tỉnh Tuyên Quang ban hành Kế hoạch số 178/KH-UBND triển khai Đề án "Bảo đảm an ninh, trật tự lĩnh vực du lịch trên địa bàn tỉnh Tuyên Quang, giai đoạn 2025 - 2030" là bước đi rất kịp thời. Để đề án phát huy hiệu quả thực chất, cần tập trung vào ba giải pháp trọng tâm.

Đầu tiên là chuyển đổi số trong quản trị an ninh điểm đến. Tỉnh cần vận hành đồng bộ hệ thống cơ sở dữ liệu ngành du lịch, yêu cầu các cơ sở lưu trú cập nhật thông tin đầy đủ, chính xác nhằm nắm chắc dòng khách nội địa và quốc tế theo thời gian thực. Bên cạnh đó, nên mở rộng hệ thống camera thông minh tại các nút giao trọng yếu, đèo dốc, bến thủy và tích hợp nút cảnh báo khẩn cấp đa ngôn ngữ trên nền tảng du lịch số.

Thứ hai là siết chặt kỷ cương thị trường dịch vụ gắn với minh bạch thông tin. Cơ quan chức năng cần công khai danh sách đơn vị lữ hành, cơ sở lưu trú đủ điều kiện pháp lý; kiên quyết xử lý nghiêm hành vi kinh doanh không phép, chèo kéo hay trục lợi để làm sạch môi trường du lịch.

Cuối cùng và bền vững nhất là xây dựng thế trận "mỗi người dân là một đại sứ an toàn". Khi đồng bào các dân tộc tại Tân Trào, Nà Hang, Hoàng Su Phì hay Đồng Văn trực tiếp hưởng lợi từ du lịch cộng đồng, chính họ sẽ là lực lượng nòng cốt giữ gìn bình yên, bảo vệ di sản và lan tỏa hình ảnh một Tuyên Quang mến khách, văn minh và an toàn tuyệt đối.

Phóng viên: *Trân trọng cảm ơn ông!*

ĐẤT VÀ NGƯỜI XỨ TUYÊN

Các chàng trai Pà Thẻn ở Hồng Quang thể hiện vũ điệu nhảy lửa.

Lửa thiêng giữa đại ngàn

■ GIANG LAM

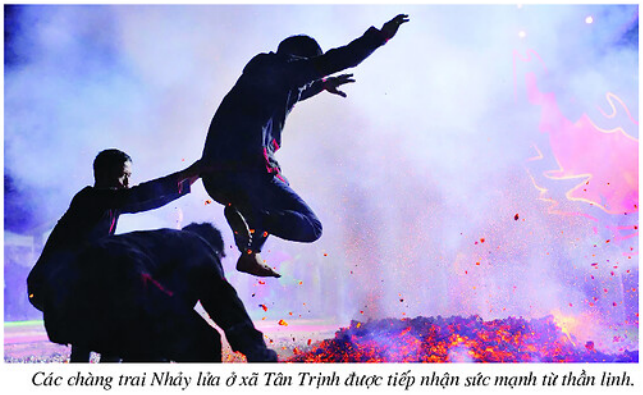
Sau vụ thu hoạch mùa màng, khi những triền núi xứ Tuyên bắt đầu chìm trong làn sương sớm, bản làng của đồng bào Pà Thẻn lại rộn ràng bước vào mùa lễ hội. Khi màn đêm buông xuống, giữa không gian tĩnh mịch của núi rừng, tiếng đàn Pàn dơ trầm bổng hòa cùng nhịp rung lanh lảnh của chiếc vòng Pà sán tầu vang lên như lời gọi mời từ cõi thiêng. Giữa sân bãi rộng, đống củi lớn cháy rực thành than hồng, chờ đón những bước chân trần bước vào nghi lễ Nhảy lửa (Pò dính) - nét sinh hoạt văn hóa tâm linh huyền bí đã được ghi danh Di sản văn hóa phi vật thể quốc gia.

Những bước chân trần trong vòng vây huyền bí

DÂN tộc Pà Thẻn (còn gọi là Pà Hưng), thuộc nhóm ngôn ngữ Mông - Dao, cư trú tập trung tại các xã Tân Trịnh, Tân Quang, Minh Quang, Tri Phú… Dù số dân không đông, đồng bào nơi đây vẫn lưu giữ kho tàng văn hóa truyền thống giàu bản sắc, thấm đẫm màu sắc tín ngưỡng nguyên thủy. Trong quan niệm của người Pà Thẻn, vạn vật xung quanh đều có thần linh che chở, giúp con người vượt qua thiên tai, thú dữ và gian khó để mưu sinh. Ở đó, Thần Lửa giữ vị trí tối cao, tượng trưng cho sự ấm no, may mắn và sức mạnh sinh tồn. Bởi vậy, Lễ hội Nhảy lửa thường diễn ra vào dịp nông nhàn, từ ngày 16 tháng 10 âm lịch năm trước đến Rằm tháng Giêng năm sau, như một nghi thức tạ ơn trời đất và cầu mong bản làng bình yên, mùa màng tươi tốt.

Sức hút kỳ lạ của nhảy lửa bắt đầu ngay từ khâu chuẩn bị. Những khúc củi khô chắc nịch được xếp thành đống lớn giữa khoảng sân rộng. Khi ngọn lửa bùng lên rồi dần tàn thành một khối than đỏ rực, tỏa hơi nóng hầm hập xua tan cái rét cắt da của đêm vùng cao, cũng là lúc không gian quanh bãi hội lặng đi, nhường chỗ cho sự linh thiêng bao trùm.

Để nghi lễ diễn ra trọn vẹn, vai trò của người thầy cúng mang tính quyết định. Thầy cúng phải là người am hiểu sâu sắc phong tục, nắm giữ hệ thống bài khấn cổ và thực hành nghi lễ với tất cả sự thành kính. Tại thôn My Bắc, xã Tân Trịnh, Nghệ nhân Nhân dân Sìn Văn Phong (70 tuổi) đã dành gần trọn cuộc đời gắn bó với công việc này. Tiếp nối truyền thống 5 đời làm thầy cúng của gia đình, ông Phong chậm rãi giải thích: Trước khi nhảy, thầy cúng phải làm lễ xin phép, mời Thần Lửa, Thần Núi, Thần Suối, Thổ Địa về chứng giám. Nghi lễ có những quy tắc rất chặt chẽ. Người theo học làm thầy cúng phải mất ít nhất 5 năm rèn luyện nhưng trong 10 - 20 người học, chỉ 3 - 4 người đủ duyên và kiên trì theo nghề đến cùng. Đặc biệt, người tham gia nhảy lửa cũng phải có căn, có số mệnh hợp thì thần linh mới nhập.

Các chàng trai Nhảy lửa ở xã Tân Trịnh được tiếp nhận sức mạnh từ thần linh.

Trước những đồn đoán về bí quyết giúp đôi chân trần không bị bỏng rát khi giẫm lên than đỏ, Nghệ nhân Nhân dân Sìn Văn Phong khẳng định chắc nịch: "Không có thuốc bôi chân tay, cũng không có thứ nước uống nào để tạo nên sự kỳ lạ ấy. Nhảy lửa là nghi thức tín ngưỡng được tổ tiên truyền lại, gắn liền với niềm tin và sự thành kính trong thực hành văn hóa của người Pà Thẻn".

Khoảnh khắc huyền bí nhất của đêm hội đến khi thầy cúng bắt đầu vào lễ. Một tay ông gõ nhịp, một tay rung chiếc vòng Pà sán tầu lanh lảnh, hòa cùng tiếng đàn Pàn dơ trầm đục và lời khấn cổ rì rầm như dệt nên một không gian tách biệt hẳn với đời sống thường nhật. Trong làn khói hương bảng lảng, những chàng trai Pà Thẻn ngồi quanh đống lửa bắt đầu rung lên theo từng nhịp khấn. Đôi mắt nhắm nghiền như được dẫn dắt bởi một sức mạnh vô hình, họ bất ngờ đứng bật dậy, lao thẳng vào giữa đống than đang đỏ rực.

Tại thôn Thượng Minh, xã Minh Quang - nơi phong trào giữ gìn nghi lễ Nhảy lửa diễn ra sôi nổi - anh Sìn Văn Thương, người đã có 6 năm tham gia đội nhảy lửa, chia sẻ cảm giác khó lý giải của mình: "Lần đầu tiên bước vào đống than, tôi cũng có chút hồi hộp. Nhưng khi nghe tiếng khấn của thầy cúng, nhìn đống lửa trước mặt, tự nhiên mọi nỗi sợ hãi tan biến, chỉ muốn lao vào như được tắm mình trong dòng nước mát".

Giữ mạch nguồn di sản

Không chỉ dừng lại ở một nghi lễ mang màu sắc huyền bí, Lễ hội Nhảy lửa của người Pà Thẻn ngày nay đang được các cấp chính quyền và ngành Văn hóa tỉnh Tuyên Quang quan tâm bảo tồn, gắn với phát triển du lịch cộng đồng.

Trao đổi về định hướng của địa phương, ông Phạm Cao Kỳ, Phó Chủ tịch UBND xã Minh Quang cho biết: Từ năm 2012, Lễ Nhảy lửa của người Pà Thẻn đã được công nhận Di sản văn hóa phi vật thể quốc gia. Chính quyền xã xác định việc duy trì, phục dựng các lễ hội truyền thống là hướng đi thiết thực để vừa giữ gìn bản sắc, vừa tạo điểm nhấn thu hút khách du lịch, góp phần thúc đẩy kinh tế địa phương phát triển.

Nhờ sự quan tâm ấy, những giá trị văn hóa của người Pà Thẻn dần bước ra khỏi lũy tre làng để đến gần hơn với công chúng. Đội Nhảy lửa thôn Thượng Minh, xã Minh Quang hiện đã được mời đi biểu diễn ở nhiều nơi, trong đó có Thủ đô Hà Nội, với mức thù lao từ 6 đến 20 triệu đồng mỗi chuyến tùy theo quãng đường di chuyển.

Ở quy mô rộng lớn hơn, ngày 24-11-2026, Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch tỉnh Tuyên Quang đã phối hợp với UBND xã Tân Trịnh tổ chức Lễ hội Nhảy lửa của người Pà Thẻn lần thứ II với quy mô cấp tỉnh, nhằm hưởng ứng Ngày Văn hóa Việt Nam. Theo bà Ma Thị Thao, Phó Giám đốc Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch, việc nâng tầm quy mô lễ hội không chỉ nhằm tôn vinh, bảo tồn hiệu quả giá trị Di sản văn hóa phi vật thể quốc gia, mà còn tạo không gian để đồng bào Pà Thẻn ở các địa phương trong tỉnh được gặp gỡ, giao lưu, trao đổi kinh nghiệm giữ gìn bản sắc. Thông qua chuỗi hoạt động trải nghiệm như trình diễn trang phục truyền thống, nghi lễ kéo chày, trò chơi dân gian và giới thiệu nông sản OCOP, lễ hội góp phần quảng bá hình ảnh vùng đất, con người Tuyên Quang thân thiện, giàu truyền thống tới bạn bè gần xa.■

GIAI THOẠI

Ngông từ lúc chào đời...

NGÀY mồng Một tháng 11 năm Mậu Tuất (1778), tại tư gia của viên quan Tri huyện Quỳnh Côi, Thái Bình, bà huyện họ Nguyễn, sau cuộc vượt cạn kinh hoàng đã sinh hạ được một cậu con trai thân dài, trán rộng, mũi cao.

Các cụ xưa nói "Trai mồng Một, gái ngày Rằm" quả không sai - vừa mới lọt lòng mẹ, cậu bé đã tỏ ngay sự ngông bướng bằng cách không chịu mở mắt nhòm và không thèm mở miệng khóc. Người nhà và hàng xóm đua hết nồi đồng, mâm thau đến khua gõ liên hồi, cậu cũng điềm nhiên mặc! Chỉ đến khi cả đám người lớn đã mỏi rã rời, xuôi tay lắc đầu thì cậu mới dõng dạc cất tiếng khóc đầu tiên oang oang như tiếng chuông đồng!

Là nhà nho hay chữ, nghĩ đây là điềm triệu báo điều hỉ, ông bèn ra thư phòng lấy giấy bút đặt tên con trai. Ông chọn cho cậu quý tử bướng bỉnh tên húy là Cùng - theo chữ Nho có nghĩa là bền chặt, vững vàng; còn tên chữ là Trứ - nghĩa là rõ ràng, nổi trội.

Cậu bé đó chính là Uy viễn Tướng công Bình bộ Thượng thư Nguyễn Công Trứ, và cũng là nhà thơ trác việt kiêm tay chơi số một một thời. Cả cuộc đời của cậu Cùng - Trứ về sau đúng như những quan sát dân gian và ước vọng của người cha già - bền gan, vững chí và lẫy lừng sáng tỏ! Nhưng đó chỉ mới là cái ngông khởi đầu. Tới tận khi đón cái chết, Nguyễn Công Trứ vẫn ngông.

Theo lời truyền, trước khi sang thế giới bên, kia cụ dặn con cháu không nên bày cuộc tang lễ kẻo tốn kém, làm khổ dân làng, mà cứ để cụ nằm nguyên trên chõng như khi đang ngủ, thả xuống huyệt là xong! Nhưng không biết các con cháu có dám nghe theo lời cụ hay không? Xưa nay người đời vốn coi trọng cái "lễ" của mình hơn là hiểu và tuân theo được cái lý, cái lòng giản dị và khoáng đạt của những bậc vĩ nhân vừa khuất.

Cụ mất, theo niên biểu ghi là ngày 14 tháng 11 năm Mậu Ngọ (1858), nhưng chính trong gia phả lại chép là ngày Rằm. Nếu như vậy, thì quả là cụ lại "chơi ngông" quả chót: lựa đúng ngày Sóc (mồng Một) để nhập cuộc tang bồng, rồi chọn đúng ngày Vọng trăng tròn (15 âm lịch) để vĩnh viễn rũ trường danh lợi ra đi.

Đúng là… đến cả chết cũng ngông!

TIẾN CHIẾN *(Sưu tầm)*

Trong cuộc hội ngộ lần đầu tiên của các dân tộc tỉnh Tuyên Quang sau sáp nhập, các cụm thi đua mang đến ngày hội những bản sắc văn hóa riêng, độc đáo. Sắc màu ấy tạo nên bức tranh văn hóa đa dạng, đồng thời mở ra không gian gặp gỡ, sẻ chia, giao lưu, gắn kết từ chính niềm tự hào về bản sắc của mỗi cộng đồng.

Ngàn hoa chung sắc thắm

Chương trình nghệ thuật đặc bi

■ BIỆN LUÂN

Muôn sắc màu, một nhịp đập

Từ ngày 19 đến 21-11, Quảng trường 26-3, phường Hà Giang 1 trở thành điểm hẹn của những sắc màu văn hóa. Người đến ngày hội có thể bắt gặp những bộ trang phục rực rỡ, nghe tiếng nhạc cụ dân tộc, thưởng thức điệu múa, làn điệu dân ca và những trích đoạn sinh hoạt văn hóa truyền thống. Không gian đô thị miền núi như được mở rộng bởi những thanh âm, sắc màu đến từ nhiều vùng đất khác nhau.

Điểm nhấn trong đêm khai mạc là chương trình nghệ thuật đặc biệt "Ngàn hoa chung sắc thắm", được dàn dựng thành ba chương: "Thanh âm di sản", "Miền non cao - nhịp sống ngàn hoa" và "Chung một mái nhà - trọn một niềm tin". Chương trình đưa khán giả đi qua những miền di sản bằng lời ca, điệu múa, âm thanh và sắc màu trang phục truyền thống. Sự kết hợp giữa nghệ thuật truyền thống và ngôn ngữ sân khấu hiện đại, góp phần đưa những giá trị văn hóa đến gần hơn với công chúng. Hình tượng ngàn hoa gợi lên sự phong phú của văn hóa các dân tộc, trong đó mỗi cộng đồng có bản sắc riêng nhưng cùng góp mặt trong một chỉnh thể thống nhất. Đó cũng là thông điệp xuyên suốt của cuộc hội ngộ văn hóa lần đầu tiên trên quy mô toàn tỉnh sau hợp nhất.

Tái hiện nghi lễ Cúng rừng Á giả há của dân tộc Phù Lá của cụm thi số 18.

Những lắt cắt tinh túy của văn hóa

Ở phần Liên hoan Nghệ thuật quần chúng, hơn 800 nghệ nhân, diễn viên quần chúng thuộc 18 đoàn, đại diện 18 cụm xã, phường mang đến ngày hội 54 tiết mục dân ca, dân vũ, ca nhạc, trình diễn nhạc cụ, diễn xướng dân gian, tái hiện lễ hội và nghi thức truyền thống. Đặc biệt, những giá trị ấy không được giới thiệu bằng những lời thuyết minh khô cứng mà hiện diện qua chính người thực hành văn hóa. Từ làn điệu Then của người Tày, Páo dung của người Dao, tiếng khèn của người Mông đến Sình ca của người Cao Lan, mỗi phần trình diễn mở ra một lát cắt về đời sống văn hóa, tinh thần, phong tục. Trong tiếng nhạc, bước chân, lời hát và động tác diễn xướng, người xem có thể nhận ra cách mỗi dân tộc gửi gắm tình yêu quê hương, lòng biết ơn tổ tiên, niềm vui lao động và sự gắn bó cộng đồng.

Cụm thi số 18 gồm các xã Pà Vầy Sủ, Xín Mần, Nấm Dẩn, Trung Thịnh, Quảng Nguyên và Khuôn Lùng là một lát cắt sinh động. Với chủ đề "Sắc màu đại ngàn - âm vang ngày hội đoàn kết", các nghệ nhân, diễn viên lựa chọn ba tiết mục, đưa người xem đến với những không gian văn hóa đặc trưng của đồng bào Phù Lá, La Chí và các dân tộc trong cụm. Mở đầu là phần tái hiện nghi lễ Cúng rừng "Á giả há" và lễ Rước dâu của người Phù Lá. Âm thanh kèn Pí lè, trang phục truyền thống cùng những nghi thức được tái hiện gợi nhắc về những phong tục đã gắn bó với đời sống cộng đồng qua nhiều thế hệ. Tiếp đó, điệu dân vũ "Mừng cơm mới" của người La Chí mang đến không khí vui tươi, thể hiện niềm vui được mùa, lòng biết ơn tổ tiên và sự gắn bó giữa các thành viên trong bản. Khép lại là tiết mục "Âm vang ngày hội đoàn kết". Với sự chuẩn bị công phu, đặc sắc, Cụm thi số 18 giành hai giải A, một giải Xuất sắc và giải Xuất sắc toàn đoàn.

Phó Chủ tịch UBND xã Pà Vầy Sủ Nguyễn Duy Khương, đại diện cụm trưởng chia sẻ: "Mỗi địa phương có một nét văn hóa riêng, chúng tôi mong muốn giới thiệu những nét văn hóa tiêu biểu, đặc sắc nhất của các dân tộc trên địa bàn cụm, đồng thời tạo cơ hội để nghệ nhân, diễn viên các địa phương gặp gỡ, giao lưu và học hỏi lẫn nhau. Quá trình lựa chọn tiết mục, tập luyện và dàn dựng chương trình có sự phối hợp chặt chẽ giữa các xã, hướng đến mục tiêu chung là giới thiệu những giá trị truyền thống và niềm tự hào về quê hương".

Nghệ nhân Hoàng Văn Huyên, thôn Nậm Đíp, xã Lâm Bình chia sẻ: "Các đoàn đều mang đến những tiết mục hấp dẫn, độc đáo, là hồn cốt trong văn hóa dân tộc của họ, thông qua đó có thể thấy được nét đẹp trong đời sống mỗi dân tộc".

Những người giữ hồn di sản

Phía sau những tiết mục được dàn dựng công phu là công sức của những người đã dành nhiều năm gìn giữ, thực hành và trao truyền văn hóa. Họ có thể là nghệ nhân hát dân ca, người am hiểu nghi lễ, chế tác nhạc cụ, thêu dệt trang phục hay nắm giữ những tri thức dân gian của cộng đồng. Với họ, mang di sản đến ngày hội không chỉ là một lần đi biểu diễn, mà còn là dịp giới thiệu những giá trị đã gắn bó với cuộc đời và bản làng.

Tại ngày hội, tỉnh đã tôn vinh, tri ân 24 nghệ nhân tiêu biểu có nhiều đóng góp trong thực hành, gìn giữ và trao truyền di sản văn hóa dân tộc. Nghệ nhân Lý Đại Thông, thôn Nậm Đăm, xã Quản Bạ xúc động chia sẻ: "Tôi rất xúc động khi những đóng góp trong việc gìn giữ văn hóa truyền thống

MỖI TUẦN MỘT CUỐN SÁCH

Vẻ đẹp tiếng Việt qua "Chữ và người, 400 năm..."

■ MAI LINH

ĐỌC tiểu thuyết lịch sử Chữ và người, 400 năm..., *nhà văn Hoàng Minh Tường đưa độc giả ngược dòng thời gian về Đàng Trong thế kỷ XVII, khám phá hành trình hình thành chữ Quốc ngữ và những con người góp phần tạo nên một di sản văn hóa đặc biệt của dân tộc.*

Cuốn sách khắc họa cuộc gặp gỡ định mệnh giữa tiếng Việt giàu âm sắc và hệ thống chữ Latinh đơn giản. Giáo sĩ Bồ Đào Nha Francisco de Pina rất say mê vẻ đẹp giàu thanh điệu, tinh tế và sức biểu cảm của tiếng Việt, ông bắt đầu phiên âm tiếng Việt sang chữ Latinh - tiền đề cho sự ra đời của chữ Quốc ngữ ngày nay.

Không dừng lại ở câu chuyện về chữ viết, tác giả mở rộng không gian tiểu thuyết bằng những lát cắt về đời sống chính trị, văn hóa, tình yêu và thân phận con người, đồng thời thể hiện sự giao thoa văn hóa mạnh mẽ giữa Đông - Tây.

Bằng lối kể chuyện giàu hình ảnh, cách xây dựng nhân vật có chiều sâu và đan cài nhiều tuyến truyện, tác giả khiến những sự kiện cách chúng ta hằng trăm năm trở nên gần gũi, sống động. Đặc biệt, tiếng Việt không chỉ là phương tiện giao tiếp mà còn hiện lên như một nhân vật xuyên suốt, mang vẻ đẹp, sức sống và tâm hồn của dân tộc. Mỗi nét chữ, mỗi dấu câu đều chứa đựng hơi thở của lịch sử, sự hy sinh và tận tâm của những con người đã dốc lòng gìn giữ chữ viết.

Đọc Chữ và người, 400 năm..., *độc giả không chỉ hiểu biết về một chặng đường hình thành chữ Quốc ngữ mà còn nhận ra giá trị của ngôn ngữ trong việc lưu giữ ký ức, truyền bá tri thức và kết nối các thế hệ* ■

ệt Ngàn hoa chung sắc thắm.

được tỉnh ghi nhận. Đây cũng là động lực để tôi tiếp tục thực hành, truyền dạy những nét đẹp văn hóa của dân tộc cho con cháu, để thế hệ trẻ hiểu và không quên cội nguồn của mình".

Nghệ nhân Tạ Văn Thư, thôn Tân Thịnh, xã Hòa An là người nắm giữ di sản văn hóa Then của đồng bào Tày. Hằng năm, ông đều tham gia dạy các lớp hát Then, đàn Tính cho các em học sinh, tạo không gian để người yêu văn hóa truyền thống được học, thực hành và cảm nhận giá trị của di sản. Được vinh danh lần này, Nghệ nhân Tạ Văn Thư chia sẻ: "Tuổi đã cao, nguy cơ thất truyền văn hóa dân tộc luôn hiện hữu, nên chúng tôi luôn mong muốn truyền dạy nhiều hơn những giá trị văn hóa truyền thống cho thế hệ trẻ. Chỉ khi lớp trẻ hiểu và yêu văn hóa dân tộc mình thì di sản mới tiếp tục được gìn giữ và phát huy giá trị".

Ngày hội khép lại, sân khấu nhường chỗ cho nhịp sống thường ngày. Những câu chuyện, giá trị văn hóa được các đoàn mang đến vui hội lại trở về với bản làng, tiếp tục được gìn giữ, trao truyền và làm giàu trong đời sống cộng đồng. Sức sống của văn hóa không chỉ nằm trong những ngày hội, mà sẽ được nối dài qua từng thế hệ, trong tình yêu và niềm tự hào về cội nguồn của mỗi dân tộc ■

Bìa tiểu thuyết.

Dấu ấn thể thao xứ Tuyên

■ THU PHƯƠNG

Khi ngọn đuốc Đại hội Thể thao toàn quốc lần thứ X rực sáng bên bờ sông Sài Gòn (Thành phố Hồ Chí Minh), thể thao Tuyên Quang đã có màn nhập cuộc đầy ấn tượng. Từ những pha bứt tốc trên đường đua xanh đến màn so tài quyết liệt nơi sàn đấu đối kháng, mỗi tấm huy chương đều kết tinh ý chí, bản lĩnh và khát vọng vươn tầm của thể thao xứ Tuyên.

Đội tuyển Muay Tuyên Quang mở màn ấn tượng tại Đại hội Thể thao toàn quốc lần thứ X với 2 Huy chương Bạc và 1 Huy chương Đồng.

Khát vọng vinh quang

TỐI 21/11, trong không gian rực rỡ sắc màu tại Công viên Bờ sông Sài Gòn, Đại hội Thể thao toàn quốc lần thứ X năm 2026 chính thức khai mạc với chủ đề "Khát vọng vinh quang". Đây là ngày hội thể thao thành tích cao lớn nhất cả nước trong chu kỳ 4 năm, là thước đo toàn diện về bản lĩnh, trình độ huấn luyện của các địa phương; đồng thời là dịp phát hiện, tuyển chọn những gương mặt xuất sắc bổ sung cho các đội tuyển quốc gia hướng tới đấu trường châu lục và thế giới.

Diễn ra từ ngày 14/11 đến 12/12/2026, Đại hội quy tụ 36 đoàn thể thao đến từ 34 tỉnh, thành phố cùng hai ngành Quân đội và Công an, tranh tài ở 48 môn với 973 bộ huy chương. Góp mặt tại sân chơi đỉnh cao này, Đoàn thể thao Tuyên Quang có 16 huấn luyện viên, 95 vận động viên tham gia thi đấu ở 10 môn: Muay, Kickboxing, Vovinam, đua thuyền, võ cổ truyền, Pencak Silat, bóng ném nữ, vật, Wushu và điền kinh. Việc lựa chọn các môn thi đấu dựa trên thế mạnh và năng lực chuyên môn của vận động viên cho thấy định hướng đầu tư có trọng tâm, trọng điểm, vừa phát huy hiệu quả nguồn lực hiện có, vừa tạo nền tảng nâng cao sức cạnh tranh của thể thao Tuyên Quang trên đấu trường quốc gia.

Trước thềm Đại hội Thể thao toàn quốc, Đại hội Thể dục thể thao tỉnh Tuyên Quang lần thứ I năm 2026 (diễn ra cuối tháng 9 tại phường Hà Giang 1 với hơn 1.340 vận động viên tham gia), đã tạo bước chạy đà quan trọng trong công tác rà soát lực lượng, phát hiện những nhân tố triển vọng cho thể thao thành tích cao. Thành công của sự kiện còn góp phần hun đúc tinh thần đoàn kết, tiếp thêm động lực và niềm tin để các tuyển thủ xứ Tuyên vững vàng bước vào cuộc tranh tài, hướng tới những đỉnh cao mới.

Theo bảng tổng sắp huy chương chính thức của Đại hội Thể thao toàn quốc, tính đến ngày 23/11, qua 4 môn thi đấu đầu tiên, Đoàn thể thao Tuyên Quang đã giành 13 huy chương, gồm 5 Huy chương Bạc, 8 Huy chương Đồng, tạm xếp thứ 31/36 đoàn thể thao cả nước và thứ 9/14 đoàn thể thao khu vực miền núi. Trong đó, môn Canoeing đóng góp 5 huy chương, Muay và Kickboxing mỗi môn giành 3 huy chương, Pencak Silat giành 2 huy chương.

Ông Nông Thanh Hải, Giám đốc Trung tâm Huấn luyện và Thi đấu thể thao tỉnh cho biết: Sau sắp xếp đơn vị hành chính cấp tỉnh, Tuyên Quang vẫn còn thiếu cả 3 thiết chế thể thao cơ bản là nhà thi đấu, sân vận động và bể bơi. Cùng với nguồn kinh phí hạn hẹp, những hạn chế về hạ tầng đang đặt ra không ít thách thức đối với công tác đào tạo, huấn luyện và phát triển thể thao thành tích cao. Trong điều kiện ấy, mỗi tấm huy chương giành được càng trở nên quý giá, là thành quả của tâm huyết người thầy, tài năng và nghị lực của các vận động viên trên hành trình chinh phục đỉnh cao.

Nữ võ sĩ Trần Thị Hiền (bên phải) thi đấu đầy bản lĩnh trên võ đài Kickboxing tại Đại hội Thể thao toàn quốc lần thứ X năm 2026.

Tỏa sáng trên đấu trường quốc gia

Đằng sau những phút giây thăng hoa của thể thao Tuyên Quang tại Đại hội là hành trình khổ luyện bền bỉ, từ những nhịp chèo dưới nắng gắt đến từng đòn thế trên thảm tập đẫm mồ hôi. Giữa đấu trường quy tụ những gương mặt xuất sắc của thể thao Việt Nam, các tuyển thủ xứ Tuyên đã tỏa sáng bằng nghị lực, tài năng và bản lĩnh.

Võ đài Kickboxing chứng kiến màn thi đấu ấn tượng của Ma Thành Lực với lối đánh thông minh, khả năng kiểm soát cự ly linh hoạt. Phối hợp nhuần nhuyễn các đòn tay, đòn chân, tỉnh táo trong phòng ngự, quyết đoán khi phản công, Lực xuất sắc giành Huy chương Bạc nội dung Low Kick hạng cân 67kg nam. Ở nội dung Full Contact, hai nữ võ sĩ Trần Thị Hiền và Hoàng Thị Bích Ngọc cũng thể hiện bản lĩnh thi đấu, lần lượt giành Huy chương Đồng hạng cân 60kg và 64kg nữ. Giữa cuộc so tài của 263 võ sĩ đến từ 28 đoàn thể thao, thành tích 3/6 vận động viên giành huy chương cho thấy chất lượng huấn luyện và sức cạnh tranh của Kickboxing xứ Tuyên.

Bước lên võ đài Muay, những màn đối kháng quyết liệt với sự kết hợp linh hoạt giữa đòn đấm, đá, chỏ, gối và kỹ thuật ôm ghì đòi hỏi võ sĩ phải có thể lực sung mãn, sự nhạy bén về chiến thuật và bản lĩnh trong từng pha giao đấu. Vượt qua sức ép của những cuộc so tài đỉnh cao, Phàn Văn Tài và Chảo Thị Thanh Hằng xuất sắc giành 2 Huy chương Bạc, còn Tần Thị Đan góp thêm 1 Huy chương Đồng.

Từ võ đài đối kháng đến đường đua xanh, thể thao xứ Tuyên tiếp tục ghi dấu ấn bằng những nhịp chèo mạnh mẽ của Ma Thị Thùy và Lý Thị Na. Sau 6 ngày tranh tài, bộ đôi xuất sắc mang về 5 tấm huy chương môn Canoeing. Với sự phối hợp ăn ý, Thùy và Na giành Huy chương Bạc thuyền đôi nữ cự ly 1.000m cùng 2 Huy chương Đồng ở cự ly 500m và 200m. Riêng Ma Thị Thùy còn khẳng định năng lực cá nhân khi giành thêm Huy chương Bạc, Huy chương Đồng ở nội dung thuyền đơn nữ 500m và 200m.

Trên thảm đấu Pencak Silat, niềm vui tiếp tục lan tỏa khi bộ ba Nguyễn Ngọc Cẩm, Nguyễn Thị Huệ và Trần Ánh Ngọc mang về 2 Huy chương Đồng ở nội dung biểu diễn đôi nữ và đồng đội nữ. Những đòn thế chuẩn xác, dứt khoát cùng sự ăn ý trong từng nhịp di chuyển đã tạo nên các bài thi giàu sức thuyết phục, thể hiện nền tảng kỹ thuật vững vàng và tinh thần đồng đội gắn kết, góp phần làm dày thêm bảng thành tích của Đoàn thể thao Tuyên Quang.

Đại hội Thể thao toàn quốc lần thứ X vẫn đang tiếp diễn, mở ra những cơ hội và thử thách mới. Dấu sắc màu huy chương khác nhau, song giá trị đích thực của thể thao luôn tỏa sáng từ tinh thần trung thực, cao thượng, ý chí vượt qua giới hạn bản thân và khát vọng cống hiến. Những thành quả hôm nay, cùng với sự đầu tư bài bản và định hướng phát triển dài hạn sẽ tạo đà để thể thao xứ Tuyên phát huy tiềm năng, nâng tầm vị thế, tự tin chinh phục những đỉnh cao mới trên đấu trường quốc gia ■

Món quà của lòng tốt

■ Truyện ngắn: **NGUYỄN TRẦN THANH TRÚC**

TRANG ngồi bên chiếc bàn gỗ xoan đào đã bị mối mọt ăn gần hết một góc, tỉ mẩn bọc lại xấp tập vở cũ của mình bằng tờ giấy báo đã ngả màu ố vàng. Trên góc bàn, giấy báo trúng tuyển Đại học nằm phẳng phiu, sạch sẽ, nhưng cái màu xanh nhạt của nó lại giống như một gánh nặng đè lên lồng ngực lép kẹp của đứa con gái mười tám tuổi.

Tiếng dép xốp loẹt quẹt ngoài ngõ cắt ngang khoảng không tĩnh lặng. Mẹ Trang gánh trên vai đôi sọt mây rỗng tuếch, dắt theo cái bóng liêu xiêu dưới cái nắng giữa trưa.

- Học đến đó thôi con ạ… Có cái chữ làm vốn rồi, mai theo má lên xưởng cá khô ngoài bến. Người ta hứa trả công nhật năm mươi ngàn, ráng kiếm tiền sửa lại cái mái hiên bị gãy.

Trang cúi đầu, nghe một vệt đắng ngắt trôi chậm rãi qua cổ họng. Cô không trách mẹ. Mẹ cô đã vắt kiệt từng giọt mồ hôi trên những dải đất bỏng để nuôi cô qua mười hai năm đèn sách. Đến cái ăn cái mặc còn phải chắt chiu từng đồng, thì mấy triệu tiền nhập học ban đầu cùng tiền tàu xe lên thành phố chẳng khác nào một đống vàng rớt từ trên trời xuống. Trang biết, mình không có quyền mơ ước xa xôi.

***

Trong số những thầy cô giáo dạy Trang dưới mái trường cấp ba, cô Thủy là người hiểu Trang nhất. Cô Thủy dạy Văn, một người phụ nữ Huế ngã lòng về làm dâu xứ này. Trong mắt cô, Trang như một cây cỏ dại mọc trên đá, càng cằn cỗi lại càng vươn lên đón lấy ánh sáng. Nhiều lần, thấy Trang mặc chiếc áo trắng sờn vai, sút chỉ nơi nách áo, cô Thủy lại lặng lẽ chắt chiu ít tiền lương giáo viên còm cõi, mua khi thì xấp tập, khi thì xấp vải áo dài, hay nhét đúi vào tay Trang tờ tiền năm mươi ngàn bảo để ăn sáng. Nhưng lần nào cũng vậy, Trang đều rơm rớm nước mắt, hai tay dạ thưa rồi nhã nhặn xin gửi lại.

- Cô thương con, con biết ơn cô lắm. Nhưng má con dặn, cái gì mình không làm ra thì không được nhận. Con nhận của cô rồi, lòng con áy náy lắm…

Lần nào nghe Trang nói, cô Thủy cũng thở dài, mắt thoáng qua một nỗi bùi ngùi. Cô hiểu cái tự trọng kiên cường của đứa học trò nghèo. Cái tự trọng ấy quý giá như vàng, nhưng đôi khi lại nhọn sắc như một lưỡi dao, tự cứa vào những ước mơ mỏng manh của chính nó.

Ngày hẹn lên trường nhận giấy báo trúng tuyển chính thức và làm thủ tục rút hồ sơ gốc, Trang đi bộ gần năm cây số dưới cái nắng cháy da. Trang đứng dưới gốc cây bàng trước cổng trường, chiếc áo sơ mi cũ ướt đẫm mồ hôi sau lưng. Cô Thủy dắt xe máy đi ra. Thấy Trang đứng bơ vơ, mắt nhìn chăm chăm vào khoảng sân trường ngợp bóng cây, cô Thủy thở dài nhẹ nhàng:

- Trang! Lại đây cô nhờ chút con.

Cô dắt Trang sang quán nước mía bình dân nằm nép mình dưới bóng cây cổ thụ bên bờ sông cạnh trường. Mùi mía xát thơm phức quyện với mùi lá ướt làm không khí dễ chịu hẳn đi. Cô gọi hai ly nước mía bọt trắng xóa, rồi lặng lẽ nhìn đứa học trò nhỏ đang bối rối mân mê tà áo.

- Rút hồ sơ sao rồi con? Không lên Sài Gòn nhập học thiệt hả?

Trang cúi mặt, ngón tay cái cứ miết chặt vào mép bàn gỗ.

- Dạ… Má con dạo này yếu lắm rồi cô. Với lại… tiền học phí nhiều quá, con không xoay xở nổi. Con tính đi làm công nhân vài năm…

Cô Thủy đặt tay lên bàn tay thô ráp của Trang. Bàn tay cô mềm mại, mát rượi.

- Làm công nhân rồi biết đến khi nào mới đi học lại được con? Tiền sức lao động của người nghèo bị bào mòn nhanh lắm. Con có chữ, có trí tuệ, sao lại để cái nghèo chôn vùi mất?

- Nhưng con không có tiền, cô ơi… - Giọt nước mắt nén chặt từ sáng đến giờ của Trang bất ngờ lã chã rơi xuống ly nước mía.

Đúng lúc ấy, một tiếng gõ lạch cạch khô khốc vang lên bên mép bàn. Một người đàn ông trung niên lê theo một đôi chân teo tóp, biến dạng, ngồi trên chiếc xe lắc. Gương mặt ông xám xịt, chằng chịt những nếp nhăn của sự lam lũ, trên tay cầm xấp vé số đẫm mồ hôi.

- Cô ơi, mua giùm tôi tờ vé số chiều xổ… Từ sáng giờ chưa được chén cơm nào cô ơi… - Giọng người bán vé số khàn khàn, đục ngầu như nước phù sa mùa lũ.

Cô Thủy nhìn người đàn ông tật nguyền, rồi lại nhìn Trang. Cô rút từ trong chiếc cặp da cũ ra tờ tiền hai mươi ngàn.

- Anh cho tôi hai tờ. Không cần thối lại đâu ạ.

Người bán vé số mừng rỡ, đôi bàn tay run rẩy rút ra hai tờ vé số đài Gia Lai có dãy số đuôi 20, trao cho cô Thủy rồi luôn miệng cảm ơn, vội vã đẩy chiếc xe lăn đi về phía cái nắng chói chang ngoài đường lớn.

Cô Thủy cầm hai tờ vé số màu sắc sặc sỡ, vuốt lại cho thẳng vạt rồi đẩy nhẹ về phía Trang.

- Này, cô cho con hai tờ vé số này.

Trang giật mình, xua tay rối rít:

- Ôi thôi cô! Con không chơi vé số đâu, với lại con không nhận đồ của cô…

Cô Thủy mỉm cười, một nụ cười hiền hậu nhưng đầy kiên quyết. Cô ấn hai tờ giấy mỏng vào lòng bàn tay bé nhỏ của Trang, rồi khép ngón tay Trang lại.

- Đừng nghĩ đây là tiền bạc hay lòng thương hại, Trang ạ. Đây không phải là cô cho con tiền. Cô mua tờ vé số này là để giúp người đàn ông tật nguyền kia có chén cơm trưa. Còn cô tặng lại cho con, là tặng con một "món quà hy vọng".

Cô Thủy dừng lại một chút, ánh mắt hướng ra dòng sông xanh ngắt đang chảy lặng lẽ ngoài kia.

- Cuộc đời này lạ lắm con. Nhiều khi mình nghĩ mình đang giúp người khác, nhưng thực ra là mình đang tạo duyên để giúp chính mình.

Trang nhìn hai tờ vé số trong tay. Chúng mỏng dính, nhẹ hẫng, nhưng sao lúc này nặng trịch tới lạ. Tấm lòng của cô Thủy dịu dàng như bóng râm của tán cây đang che mát cho Trang giữa cái nắng gắt ban trưa. Trang không dám từ chối nữa. Cô cẩn thận gấp hai tờ vé số làm hai, nhét sâu vào túi áo ngực, nơi trái tim đang đập những nhịp thoi thóp vì xúc động.

***

Chiều hôm đó, xóm Bến đón một trận mưa rào bất chợt. Mưa trút xuống như xối nước, đập bong bóng phập phồng trên những vũng nước đục ngầu trước sân nhà Trang.

Minh họa: **BÍCH NGỌC**

Trang ngồi bên hiên, giặt lại chiếc áo trắng duy nhất để chuẩn bị ngày mai đi thành phố phỏng vấn. Hai tờ vé số trong túi áo được cô lấy ra, đặt trên mặt bàn. Trang chẳng nghĩ gì về chuyện trúng số. Cả đời ở xóm Bến này, người ta mua vé số cả ngàn lần cũng chỉ mong trúng cái giải tám, đủ trăm ngàn mua vài ký gạo, làm gì có chuyện phép màu xảy ra với một đứa con gái nghèo rớt mồng tơi như cô.

Đến năm giờ chiều, tiếng đài phát thanh của nhà trưởng thôn vang lên giữa tiếng mưa rơi rả rích. Giọng đài truyền thanh đọc kết quả xổ số đài Gia Lai chiều thứ Năm.

Trang thong thả cầm hai tờ vé số lên, nhìn cho vui, dãy số 748520.

Trưởng xóm đọc đến giải Tư: "Giải tư, ba triệu đồng, các vé mang số... 4... 8... 5... 2.. 0...".

Trang sững người. Cô chớp mắt một lần, rồi hai lần. Cô đưa tờ vé số lên sát tầm mắt, rồi lại nhìn ra vệt mưa ngoài sân.

4 - 8 - 5 - 1 - 2.

Đúng từng chữ số, không sai một nét. Hai tờ vé số y chang, mỗi tờ trúng giải Tư, ba triệu đồng! Tổng cộng là sáu triệu đồng!

Sáu triệu đồng! Ở cái xóm nghèo này, sáu triệu đồng là cả một tài sản vĩ đại. Nó thừa sức trả tiền học phí nhập học học kỳ đầu, tiền vé xe, tiền thuê gian phòng trọ nhỏ chật hẹp trên thành phố, và còn dư một ít để mua cho mẹ vài đơn thuốc bổ.

Trang đứng chết lặng giữa gian nhà tối om. Chiếc vé số trên tay rung lên bần bật. Tim cô đập liên hồi như muốn nhảy ra khỏi lồng ngực. Phép màu... Phép màu thực sự đã gõ cửa căn nhà xiêu quẹo này! Nhưng chợt nghĩ tới gì, Trang khựng khạng lại.

Sáng hôm sau, khi sương mù còn giăng trắng xóa trên những ngọn dừa ven sông, Trang đã có mặt trước cửa nhà cô Thủy.

Căn nhà nhỏ của cô Thủy nằm sâu trong một khu vườn xanh mướt. Khi cô Thủy mở cửa ra, thấy Trang đứng đó, mặt mũi tái nhạt, hai tay ôm khăng khăng cái túi xách nhỏ trước ngực, cô Thủy ngạc nhiên:

- Trang? Có chuyện gì vậy con? Sao đi sớm dữ vậy?

Trang không nói không rằng, bước nhanh vào nhà, cẩn thận đặt hai tờ vé số cùng tờ giấy dò kết quả xổ số đã cắt ra từ tờ báo sáng lên mặt bàn trà của cô Thủy.

- Cô ơi… Tờ vé số cô mua hôm qua… trúng rồi cô! Trúng giải Tư, được sáu triệu bạc lận cô ơi!

Cô Thủy ngẩn người. Cô cầm tờ vé số lên dò lại, rồi nhìn ánh mắt đang hoảng hốt, ngập ngừng của Trang.

- Con mang trả lại cho cô… - Trang nói, giọng run run - Tiền này là tiền của cô bỏ ra mua. Cô mua tặng con là tấm lòng của cô, nhưng số tiền này lớn quá, con không thể nhận được. Con gửi lại để cô lo cho gia đình…

Cô Thủy nhìn Trang thật lâu. Nụ cười trên môi cô từ từ nở ra, ấm áp và bao dung như ánh nắng đông đang hắt qua giàn hoa giấy ngoài hiên. Cô đẩy hai tờ vé số trở lại tay Trang, rồi nắm lấy đôi bàn tay đang lạnh ngắt vì run rẩy của đứa học trò.

- Con ngốc lắm, Trang ạ…

- Cô… - Trang ngơ ngác.

- Cô đã bảo với con từ hôm qua rồi mà: Giúp người, cũng là giúp mình. Tờ tiền hai mươi ngàn đó, cô đã trao đi để giúp chú bán vé số. Và đổi lại, ông trời đã trao cho cô món quà là hai tờ vé số này. Nhưng khi cô trao hai tờ vé số đó cho con, thì món quà ấy đã vĩnh viễn thuộc về con rồi.

Cô Thủy đứng dậy, rót một tách trà nóng đẩy về phía Trang, giọng cô trầm xuống, sâu lắng như từng lời giảng Văn năm nào:

- Con có biết tại sao tờ vé số này lại trúng không? Không phải ngẫu nhiên đâu. Đó là phần thưởng của ông trời dành cho một cô bé hiếu học, biết tự trọng và chưa bao giờ chịu gục ngã trước cái nghèo, là may mắn của sự tử tế quyện lại mà thành. Cô chỉ là người làm cái cầu nối đưa món quà đó đến tay con thôi. Tiền này là của con, do duyên số của con. Con cầm lấy, ra chỗ đổi thưởng nhận liền đi, rồi về sửa sang lại hồ sơ, mua vé xe lên Sài Gòn nhập học đi, kẻo trễ!

Trang nhìn cô Thủy, nước mắt vỡ òa, chảy tràn xuống hai gò má. Những giọt nước mắt không còn là sự tủi thân hay bế tắc của nghèo khó, mà là sự nghẹn ngào của lòng biết ơn vô hạn.

- Cô ơi… Con… con cám ơn cô… Con hứa… con hứa lên đó sẽ học thật giỏi, sẽ trở thành một người tốt như cô…

Cô Thủy ôm Trang vào lòng. Mùi hương mồ hôi trộn lẫn mùi phấn bảng trên áo cô sao mà dịu dàng, bình yên đến thế. Ngoài sân, nắng thu đã bắt đầu hắt những vệt vàng óng ả lên những chiếc lá non.

***

Một tuần sau, chiếc xe khách chuyến năm giờ sáng bắt đầu chuyển bánh rời bến xe.

Trang ngồi bên khung cửa sổ xe, tay ôm chặt chiếc balo vải cũ. Trong đó, ngoài xấp quần áo đơn sơ, chiếc giấy báo trúng tuyển đã được dán lại góc, còn có một cuốn sổ tay nhỏ cô Thủy tặng trước giờ lên đường. Ở trang đầu tiên, bằng nét chữ mực tím mềm mại, đều đặn quen thuộc, cô Thủy đã viết:

"Gửi Trang, bé học trò đáng yêu của cô!

Cuộc đời này không có con đường nào hoàn toàn bế tắc, chỉ có những ranh giới thử thách lòng người. Hãy cứ sống tử tế, kiên cường và bao dung như dải cỏ dại Ngãi An quê mình. Bởi vì, khi con gieo đi một hạt mầm thiện lương, vạn vật xung quanh sẽ thầm lặng che mát cho con…".

Xe lăn bánh qua cầu. Trang ngoái đầu nhìn lại. Giữa cái nắng rực rỡ của buổi rạng đông, bóng dáng cô Thủy đứng bên mép đường, chiếc áo sơ mi kẻ sọc tung bay nhẹ nhàng trong gió thu, giơ tay vẫy chào Trang.

Trang đưa tay lên ngực áo, nơi trái tim đang đập những nhịp điệu kiên cường và đầy hy vọng. Trang biết, quãng đường phía trước còn lắm gập ghềnh, nhưng cô sẽ không bao giờ sợ hãi nữa. Vì trên hành trình ấy, cô luôn mang theo một món quà vô giá, là hai tờ vé số của lòng nhân ái, và ngọn lửa hy vọng đã được thắp lên từ một buổi chiều nắng cháy xóm Bến năm nào ■

ĐOÀN TRUNG PHONG

Vườn mở hội xuân

Vườn nay mở hội Xuân
Bao sắc màu rực rỡ
Những bông hoa vừa nở
Ngan ngát tỏa hương thơm

Kìa một đàn nhà Ong
Dậy sớm đi tìm mật
Hạt sương vừa thức giấc
Đã nghe tiếng hỏi chào

Mướp vàng trổ bờ ao
Soi mình cùng muống tím
Trắng hoa nhài bên giếng
Những đóa hồng tinh khôi

Ong vui dạo khắp nơi
Gọi thêm nhà Bướm nữa
Cả hai cùng no bữa
Đem túi mật ra về.

NGUYỄN THỦY

Mùa đông về!

Chú gà trống vỗ cánh
Cất giọng gọi mặt trời
Nào mau dậy đi thôi
Sắp đến giờ bé học

Ông mặt trời lọc cọc
Bảo: tớ nay mệt rồi
Cô nắng trốn đi chơi
Để gió lùa lạnh lắm

Mưa rơi về ướt đẫm
Gió lay khẽ vòm cây
Những chiếc lá vàng bay
Rồi rơi trên thảm cỏ

Mẹ bảo đông về đó
Trời đã trở lạnh rồi
Đi học hay đi chơi
Hãy mặc vào áo ấm..!

NHẬT HẠ

Cõng nắng

Mây ngoan cõng Nắng rong chơi
Ra đồng lúa, ngắm chân trời xa xa
Dừng chân chị Gió "làm nhà"
Dưới cây râm mát thiệt là hay ho.

Ban trưa, mây chở nắng về
Giúp bà phơi áo chẳng hề tính công
Chị Gió nằm ngủ thong dong
Cũng dậy giúp, chẳng ngại ngần chi đâu.

Buổi chiều, chim nối đuôi nhau
Hoàng hôn dẫn lối để mau về nhà
Rồi Nắng ngủ ở đâu ta
Chân trời, Mây - Gió la đà… Nắng mơ!

Minh họa: **ĐỨC TRẦN**

LÊ THỊ XUÂN

Nét chữ đầu tiên

Những ngày đầu tập viết
Tay bé cứ run run
Chữ như dế như giun
Trông buồn cười lắm nhé

Cô đến bên cạnh bé
Mỉm cười khen bé ngoan
Rồi rất đỗi dịu dàng
Cầm tay đưa từng nét

Nét đơn rồi nét kép
Chữ thường rồi chữ hoa
Ngày nối ngày trôi qua
Thêm mượt mà xinh xắn

Trang vở thơm mùi nắng
Bé suốt đời không quên
Những nét chữ đầu tiên
Cô ân cần dạy bảo.

Minh họa: **NGỌC AN**

TRẦN VĂN LỢI

Giọt sương dậy muộn

Giọt sương xinh xắn thế
Mà dậy muộn quá thôi!
Nắng đã lên cao rồi
Vẫn nằm co trên lá.

Cơn gió về giục giã:
- Dậy học bài đi thôi!
Xấu hổ với mặt trời
Giọt sương vào đất trốn…

NGUYỄN NGỌC HƯNG

Đêm đông

Bà mây buông màn đen
Tắt đèn sao ngủ sớm
Đêm lạnh buồn ghê gớm
Hèn chi gió thở dài.

Chớp nháy ngắn nháy dài
Cũng chào thua bóng tối
Đóm lập lòe lai rai
Làm sao soi sáng nổi?

Cỏ cây run cả hội
Giun dế hoài thở than
Đất buồn hiu hắt gió
Trời khóc mưa vỡ tràn...

Trong tay mẹ dịu dàng
Bé lơ mơ nằm ngủ!

ĐẾN VỚI BÀI THƠ HAY

Nơi tuổi thơ em

Có một dòng sông xanh
Bắt nguồn từ sữa mẹ
Có vầng trăng tròn thế
Lừng lơ khóm tre làng

Có bảy sắc cầu vồng
Bắc qua đồi xanh biếc
Có lời ru tha thiết
Ngọt ngào mãi vành nôi

Có cánh đồng xanh tươi
Ấp yêu đàn cò trắng
Có ngày mưa tháng nắng
Đọng trên áo mẹ cha

Có một khúc dân ca
Thơm lừng hương cỏ dại
Có tuổi thơ đẹp mãi
Là đất trời quê hương.

NGUYỄN LÃM THẮNG

BÀI thơ *"Nơi tuổi thơ em"* của nhà thơ Nguyễn Lãm Thắng như một nốt nhạc êm đềm, trong trẻo, đưa mỗi chúng ta trở về khoảng trời bình yên của ký ức. Giữa nhịp sống hiện đại hối hả, những vần thơ ấy giống như một khoảng lặng ngọt ngào, nhắc nhở ta về nguồn cội, về những giá trị giản dị mà thiêng liêng làm nên hình hài tuổi thơ của mỗi người.

Mở đầu bài thơ, tác giả mở ra một không gian nghệ thuật đậm chất trữ tình và huyền ảo:

Có một dòng sông xanh/Bắt nguồn từ sữa mẹ/Có vầng trăng tròn thế/Lừng lơ khóm tre làng.

Điệp từ "Có" vang lên liên tiếp như những nhịp đập của trái tim đang hoài niệm, đong đầy niềm tự hào và xúc động. Quê hương trong cảm nhận của nhà thơ không chỉ hiện lên qua thiên nhiên tươi đẹp với dòng sông xanh mát, vầng trăng tròn và khóm tre làng quen thuộc, mà cội nguồn của thiên nhiên ấy lại gắn liền với "sữa mẹ". Cách liên tưởng độc đáo này tôn vinh tình mẫu tử thiêng liêng. Dòng sông quê chính là dòng sữa ngọt ngào nuôi lớn tâm hồn đứa trẻ, để tuổi thơ được đong đầy trong sự bao bọc, chở che của tình gia đình.

Khung cảnh làng quê tiếp tục được mở rộng với những nét vẽ hồn nhiên, tươi sáng:

Có bảy sắc cầu vồng/Bắc qua đồi xanh biếc/Có lời ru tha thiết/Ngọt ngào mãi vành nôi/Có cánh đồng xanh tươi/Ấp yêu đàn cò trắng.

Bức tranh quê hương hiện lên sinh động, tràn đầy sức sống. Đó là chiếc cầu vồng bắc qua đồi xanh, là cánh đồng lúa bát ngát ấp ôm đàn cò trắng bay la. Thế nhưng, điều làm nên linh hồn cho bức tranh ấy chính là "lời ru tha thiết" từ vành nôi. Âm thanh ấy hòa quyện vào không gian, trở thành thứ âm nhạc bất tử nuôi dưỡng những ước mơ tuổi thơ bay cao, bay xa.

Bên cạnh vẻ đẹp nên thơ của cảnh vật, nhà thơ Nguyễn Lãm Thắng cũng rất tinh tế khi chạm đến những góc khuất nhọc nhằn, sâu lắng của đời thực:

Có ngày mưa tháng nắng/Đọng trên áo mẹ cha.

Chỉ với hai câu thơ ngắn gọn, hình ảnh vất vả của đấng sinh thành hiện lên thật rõ nét. Cụm từ "ngày mưa tháng nắng" tượng trưng cho những nhọc nhằn, dãi dầu sương gió của cuộc mưu sinh. Giọt mồ hôi, giọt mưa nắng ấy đã "đọng trên áo mẹ cha" - một hình ảnh giàu chất tạo hình và đầy sức nặng cảm xúc. Ở đó, cái tình của tác giả dành cho quê hương không chỉ là tình yêu cảnh vật, mà sâu sắc hơn chính là sự thấu hiểu, lòng biết ơn vô hạn trước công lao trời biển, sự hy sinh thầm lặng của mẹ cha. Cha mẹ chính là cội nguồn của yêu thương, là điểm tựa vững chắc nhất để con bước vào đời.

Khép lại bài thơ là những giai điệu ngọt ngào của tâm hồn:

Có một khúc dân ca/Thơm lừng hương cỏ dại/Có tuổi thơ đẹp mãi/Là đất trời quê hương.

Khúc dân ca ấy mang đậm hương vị của đất trời, "thơm lừng hương cỏ dại" - một thứ hương quê mộc mạc, chân phương nhưng lại bám rễ sâu thẳm vào tâm trí. Tuổi thơ đẹp đẽ không nằm ở những điều xa hoa, mà kết tinh trọn vẹn trong "đất trời quê hương".

Đọc *"Nơi tuổi thơ em"*, ta như tìm lại được một phần tâm hồn mình đã bỏ quên đâu đó giữa những bộn bề lo toan. Bài thơ của Nguyễn Lãm Thắng là một khúc ca đẹp về tình yêu quê hương, gia đình; là lời nhắc nhở sâu sắc mỗi chúng ta hãy luôn trân trọng cội nguồn, trân trọng những giọt mồ hôi nhọc nhằn của mẹ cha để biết sống đẹp hơn, yêu thương nhiều hơn.

BẢO CHI

NGHIÊN CỨU - TRAO ĐỔI

Hồn chữ Quốc Tử Giám

■ NGỌC LINH

Chương trình nghệ thuật kỷ niệm 950 năm Quốc Tử Giám.

Văn Miếu - Quốc Tử Giám không chỉ là Trường Đại học đầu tiên của nước Việt, mà còn là một "bảo tàng văn chương" độc đáo, với những câu đối, áng thơ vang vọng lời ngợi ca bất tận về đạo học và người hiền tài.

Dấu ấn ngàn năm

VĂN MIẾU được xây dựng vào tháng 10 năm Canh Tuất (1070) dưới triều vua Lý Thánh Tông, ban đầu thờ các bậc Tiên thánh, Tiên sư của đạo Nho (Khổng Tử, Chu Công, Tứ Phối...) và cũng là nơi dạy học cho các hoàng tử. Đến năm Bính Thìn 1076, Vua Lý Nhân Tông cho lập thêm Quốc Tử Giám ngay bên cạnh, mở rộng đối tượng học tập cho con em các quan lại, quý tộc và sau này là những người tài giỏi trong thiên hạ. Trải qua các triều đại Lý, Trần, Lê, Nguyễn, nơi đây đã đào tạo ra hàng ngàn bậc hiền tài, nguyên khí quốc gia, góp phần hưng thịnh đất nước.

Quần thể Di tích Văn Miếu - Quốc Tử Giám có quy mô rộng lớn, được bao bọc bởi bốn bức tường gạch vồ rêu phong, bố cục đăng đối theo trục Bắc - Nam, mang đậm dấu ấn kiến trúc truyền thống Việt Nam hòa quyện cùng cảnh quan thiên nhiên thanh tịnh. Bước qua bức tường gạch vồ rêu phong, du khách sẽ bắt gặp không gian xanh mát của khu Nhập Đạo, vẻ đẹp thanh thoát của Khuê Văn Các tại khu Thành Đạt, sự trang nghiêm của Vườn bia Tiến sĩ bên giếng Thiên Quang, Điện Đại Thành, khu Thái Học. Tất cả tạo nên một tổng thể kiến trúc hài hòa, nơi thiên nhiên và văn hóa giao thoa để tôn vinh sự học.

82 tấm bia về các khoa thi là những di vật quý nhất của Văn Miếu - Quốc Tử Giám đã được ghi danh là Di sản Tư liệu Thế giới.

Những "tuyên ngôn" tôn vinh đạo học

Nếu kiến trúc là phần vật thể tạo nên dáng vẻ uy nghi cho Văn Miếu - Quốc Tử Giám, thì hệ thống văn bia, hoành phi, câu đối và thi ca lưu giữ bên trong chính là phần hồn làm nên sức sống vĩnh cửu cho di tích này.

Điểm nhấn đầu tiên là Vườn bia Tiến sĩ đã được ghi danh là Di sản Tư liệu Thế giới với 82 tấm bia khắc tên 1.304 vị Tiến sĩ. Trên tấm bia đề danh khoa thi năm 1442, danh nhân Thân Nhân Trung đã thay mặt Vua Lê Thánh Tông khắc ghi một chân lý muôn đời: "Hiền tài là nguyên khí của quốc gia, nguyên khí thịnh thì thế nước mạnh, rồi lên cao, nguyên khí suy thì thế nước yếu, rồi xuống thấp". Hình ảnh ẩn dụ "nguyên khí" - nguồn sống cốt lõi tạo nên sự tồn tại của vạn vật đã nâng tầm tri thức lên ngang hàng với vận mệnh dân tộc.

Dọc theo trục chính của di tích, những cặp câu đối sơn son thếp vàng được sắp đặt như một lộ trình tu dưỡng của người đi học, đi từ tầm vĩ mô của đạo lý đến cái tâm của người làm thầy. Câu đối tại cổng chính Văn Miếu Môn khẳng định tầm vóc vĩnh hằng của tri thức nhân loại:

Đông, Tây, Nam, Bắc do tư đạo

Công, khanh, phu sĩ, xuất thử đồ

(Tạm dịch: Đông, Tây, Nam, Bắc cùng đạo này (đạo Nho)/ Công, khanh, phu sĩ xuất thân từ đường này) là lời khẳng định đầy tự hào về tầm ảnh hưởng sâu rộng của nền giáo dục và vai trò đào tạo nhân tài của Văn Miếu - Quốc Tử Giám.

Tiến sâu vào Khuê Văn Các có câu đối:

"Khuê tinh lãng chiếu nhân văn thịnh;

Văn mạch trường lưu quốc vận hưng."

(Sao Khuê sáng rọi, nền văn hóa nhân văn hưng thịnh/Mạch văn chảy mãi, vận nước ngày càng hưng long.)

Mượn hình tượng sao Khuê đối với mạch văn, hai vế đối tạo nên mối quan hệ nhân quả chặt chẽ: ánh sáng trí tuệ và truyền thống hiếu học chính là động lực trực tiếp thúc đẩy sự phồn vinh của quốc gia. Chữ nghĩa đã gắn kết vẻ đẹp văn chương với sự hưng vong của đất nước.

Tại Điện Đại Thành - nơi thờ Khổng Tử, câu đối nhấn mạnh sức mạnh cảm hóa của giáo dục đối với con người:

"Thánh đạo nhược nhật tinh, vạn cổ quang huy chiêu vũ trụ;

Nho phong đồng hải nhạc, thiên thu giáo hóa biến nhân gian."

(Đạo Thánh như mặt trời, ngôi sao, muôn thuở sáng ngời soi vũ trụ/Nếp Nho cùng biển cả, núi cao, ngàn năm giáo hóa khắp nhân gian.)

Cho thấy, đạo học không phải lý thuyết giáo điều, mà mang sức mạnh to lớn như biển cả, núi cao để uốn nắn nhân tâm hướng tới những chuẩn mực tốt đẹp.

Trước ban thờ quan Tư nghiệp Chu Văn An có câu đối ca ngợi người thầy của muôn đời, lắng đọng thành bài học về khí tiết của người trí thức:

"Vạn thế sư biểu, chính khí lẫm nhiên lưu thiên địa;

Thiên thu nho tông, thanh phong trường tại chiếu càn khôn."

(Bậc thầy muôn thuở, khí phách chính trực lẫm liệt còn mãi với trời đất/Tông sư ngàn năm, phong thái thanh cao tường tồn soi rọi càn khôn.)

Cùng với những câu đối, tại Văn Miếu Quốc Tử Giám còn lưu giữ những vần thơ hòa quyện giữa cảnh sắc và tinh thần hiếu học. Tương truyền, vua Khải Định từng đến chiêm bái Văn Miếu và làm bài thơ tứ tuyệt bằng chữ Hán. Bài thứ nhất gồm 4 câu:

Hóa thành Nam quốc ái văn hoa,

Thánh đạo chân truyền quán bách gia,

Tằng vi Bắc phương danh giáo địa,

Nghi hồ miếu mạo vĩnh nguy nga.

(Tạm dịch: Giáo hóa lan tràn khắp nước ta/Đạo Thánh đứng đầu cả bách gia/Nghe nói Bắc phương văn vật thịnh/Thảo nào Văn Miếu vẫn nguy nga).

Bài thơ mang giọng điệu trang trọng, sảng khoái và tràn đầy niềm tự hào dân tộc, khắc họa trọn vẹn ý nghĩa của Văn Miếu - Quốc Tử Giám: vừa là đỉnh cao của kiến trúc kinh kỳ, vừa là biểu tượng bất diệt của trí tuệ Việt Nam.

Vua Lê Thánh Tông cũng có bài thơ tứ tuyệt "Vịnh Văn Miếu":

"Đạo thống thùy truyền vạn thế sư,

Y quan lễ nhạc thịnh vu tư.

Thanh phong minh nguyệt tiên hiền miếu,

Cổ mộc thương đằng thái học từ."

(Tạm dịch: Mối đạo truyền lại bậc thầy muôn đời/Áo mũ lễ nhạc hưng thịnh ở chốn này/Gió mát trăng thanh nơi miếu thờ các bậc tiên hiền/Cây cổ thụ, dây leo xanh rờn nơi đền Thái Học.)

Bốn câu thơ vẽ nên một bức tranh thủy mặc tĩnh lặng với gió mát, trăng thanh, cây cổ thụ rêu phong. Giữa không gian thanh tịnh ấy, vị vua anh minh tự hào với đạo học, với cảnh áo mũ lễ nhạc hưng thịnh. Cảnh sắc thiên nhiên làm nền cho sự uy nghiêm của đạo học, cho thấy sự hòa quyện tuyệt đối giữa văn hóa và lịch sử.

Kỷ niệm 950 năm thành lập Quốc Tử Giám, ta như thấy trong màu thời gian của những mái ngói rêu phong vẫn lấp lánh sáng hồn chữ ngàn năm từ những vần thơ, câu đối nơi đây. Mỗi câu chữ như tiếp lửa cho tinh thần hiếu học và nhắc nhở: tri thức và đạo đức mãi là hành trang quý giá nhất để làm rạng danh non sông ■

XEM GÌ Ở ĐÂU?

CUỐI tuần này (28 - 29/11/2026), không khí thể thao cả nước nóng lên với giai đoạn nước rút tranh huy chương của các môn trọng điểm Olympic tại Đại hội Thể thao toàn quốc lần thứ X. Cùng với những diễn biến thể thao sôi động đó, người dân Tuyên Quang còn có thể tận hưởng trọn vẹn kỳ nghỉ cuối tuần với loạt phim truyện đặc sắc trên sóng TTV và các siêu phẩm điện ảnh mới nhất đang chiếu tại rạp Lotte Cinema Tuyên Quang.

PHIM TRUYỆN TTV

- 08h00: Mẹ trùm (Tập 28, 29).
- 10h30: Truy hồi công lý (Tập 10, 11).
- 12h00: Quý ông hoàn hảo (Tập 4, 5).
- 18h00: Đội chuyên án đặc biệt (Tập 18, 19).
- 21h15: Hồ sơ lửa (Phần 3: Tử thi lên tiếng - Tập 33, 34).
- 22h20: Tìm lại quê hương (Tập 52, 53).

LOTTE CINEMA TUYÊN QUANG

- Trại giam hạnh phúc.
- Ngày con còn mẹ.
- Ma mút con vượt Kỷ băng hà.

Poster phim Hexed thế giới phép thuật.

- Hexed thế giới phép thuật.
- Điểm mù.
- Kumanthong Quỷ thắp nhanh.
- Võ bọc tân binh.

Thực hiện: CẢNH TRỰC

Việc tử tế

Nữ giáo viên kêu gọi ủng hộ học trò mồ côi dịp 20-11

MẠNG xã hội đang lan truyền bài đăng của cô giáo Nguyễn Hương Giang - Trường THPT Lý Nam Đế (Thái Nguyên) dịp 20-11. Theo đó, trong những ngày cả xã hội hướng sự tri ân đối với nghề giáo, cô Hương Giang lại dành sự động viên này cho cậu học trò có hoàn cảnh khó khăn trong lớp.

Với những lời lẽ vừa dí dỏm, chất chứa tình cảm, bài viết của cô Hương Giang khiến cộng đồng mạng không khỏi xúc động. Bài đăng có đoạn: "Nhà cô ít người, phụ huynh tặng giỏ hoa quả thì nhiều khi cả nhà ăn không hết; mỹ phẩm, quần áo thì cô cũng đã có đủ, dùng thêm lại thành lãng phí. Còn nếu tặng tiền mặt, với một người vốn đã không có kế hoạch chi tiêu chặt chẽ như cô, rất có thể số tiền ấy lại bị chuyển hướng sang những món đồ thích thì mua chứ chẳng thực sự cần thiết".

Theo cô Giang, thay vì dành những món quà ấy cho cô, các bậc phụ huynh và các em học sinh hãy dành sự quan tâm ấy cho một mảnh đời thiếu may mắn, một em học sinh mồ côi cả cha lẫn mẹ. Cô Nguyễn Hương Giang, giáo viên chủ nhiệm lớp 12A1, Trường THPT Lý Nam Đế cho biết, hành động này được cô ấp ủ từ lâu.

"Bạn Nguyên được kêu gọi trong bài viết có hoàn cảnh rất đáng thương. Từ lúc sinh ra đã không có bố, mẹ ốm đau thường xuyên, vừa mất đợt tháng 9 mới đây. Lâu nay tôi đã ấp ủ dự định kêu gọi để Nguyên có cơ hội học tập, vững vàng hơn trong chặng đường tới. Nhân dịp 20-11 nên tôi quyết định kêu gọi để giúp đỡ học trò có hoàn cảnh đặc biệt", cô Giang nói.

"Tôi cũng suy nghĩ rất nhiều trước khi đăng bài. Vì thời gian qua dư luận cũng rất xôn xao việc kêu gọi ủng hộ. Thế nên tôi để số tài khoản nhận ủng hộ của bạn lớp trưởng, chứ không để số tài khoản cá nhân. Tài khoản mình người lớn có nhiều giao dịch nên cũng khó để nắm bắt số người ủng hộ", cô Giang cho hay.

Theo cô Giang, với số tiền ủng hộ nhận được dự định sẽ gửi tiết kiệm. Mỗi tháng sẽ trích ra một ít để học sinh có chi phí học tập, sinh hoạt. Giờ Nguyên cũng đang là học sinh nên cũng không thể chuyển thẳng toàn bộ số tiền vào tài khoản em được. Chính vì thế, việc kêu gọi thông qua số tài khoản thứ 3 để mọi người yên tâm hơn.

Cô Nguyễn Hương Giang (bên trái), giáo viên Trường THPT Lý Nam Đế.

Lớp học tình thương và hành trình tiếp nối giữa các thế hệ

Ở tuổi 79, cô Son vẫn miệt mài dạy học cho các em nhỏ có hoàn cảnh khó khăn.

TRONG căn nhà nhỏ ở phường Ô Môn, TP Cần Thơ, hơn nửa thế kỷ qua, tiếng trẻ ê a đọc bài vẫn đều đặn vang lên. Người dân quanh vùng thân thương gọi nơi đây là lớp học cô Son.

Theo lời kể của cô Võ Thị Son, lớp học bắt đầu từ chủ trương vận động mở lớp bình dân học vụ, giúp bà con biết đọc, biết viết và ký tên. Dù ban đầu chỉ dự kiến duy trì khoảng 3 tháng, nhưng khi chứng kiến nhiều trẻ em nghèo không có điều kiện đến trường, cô Son quyết định tiếp tục đứng lớp, mở rộng việc dạy học cho các em.

Cô Son không thu học phí. Từ tập vở, đồ dùng học tập đến chi phí sửa chữa phòng học đều chủ yếu dựa vào sự chung tay của phụ huynh, học trò cũ và các nhà hảo tâm. Vào dịp lễ, Tết, Trung thu, các em còn nhận được quà tặng từ những tấm lòng sẻ chia.

Đến nay, ở tuổi 79, dù trải qua những lần đau bệnh, phải nhập viện điều trị, cô Son vẫn trở lại với bảng đen, phấn trắng, tiếp tục dạy những đứa trẻ có hoàn cảnh khó khăn biết đọc, biết viết, làm toán.

Ông Lê Minh Hải Hậu - Chủ tịch UBND phường Ô Môn (TP Cần Thơ) - đánh giá mô hình lớp học tình thương này có ý nghĩa thiết thực, góp phần lan tỏa tinh thần khuyến học, khuyến tài tại địa phương.

Ở góc độ công tác khuyến học, ông Nguyễn Thanh Xuân - Chủ tịch Hội Khuyến học TP Cần Thơ - cho rằng lớp học của cô Son là một trong những mô hình thực hiện xã hội hóa giáo dục hiệu quả trên địa bàn. Lớp được duy trì bằng tinh thần tự nguyện, thiện nguyện của người từng công tác trong ngành Giáo dục, góp phần xây dựng xã hội học tập ngay tại cơ sở, tạo điều kiện để trẻ em khó khăn được học chữ và tiếp cận tri thức.

MINH HẰNG
(Tổng hợp)

TẢN VĂN

Gom nhặt hơi ấm

■ **THIÊN THANH**

ĐÔNG về, đôi khi chẳng cần một lời báo trước. Chỉ một đêm gió trở mình, sáng ra đã thấy cái rét len qua từng khe cửa, luồn vào vạt áo, chạm lên da thịt bằng hơi lạnh se sắt. Những đợt mưa phùn dai dẳng phủ lên phố phường một màu xám bạc. Đường phố ướt mềm, hàng cây co ro trong gió bấc, những bước chân người cũng vội hơn, những gương mặt dường như khép lại sau lớp khăn quàng và cổ áo dựng cao. Mùa đông vẫn thường mang theo vẻ trầm mặc, khiến lòng người đôi lúc cũng chùng xuống, thấy mình nhỏ bé giữa mênh mang đất trời.

Nhưng có lẽ, mùa đông không chỉ đến để mang theo giá lạnh. Trong những ngày mưa rét, khi con người có xu hướng tìm về những góc nhỏ bình yên, ta mới nhận ra hơi ấm đôi khi chẳng ở đâu xa. Nó hiện diện trong những điều bình dị đến mức thường ngày ta vô tình đi qua mà không kịp nhận thấy.

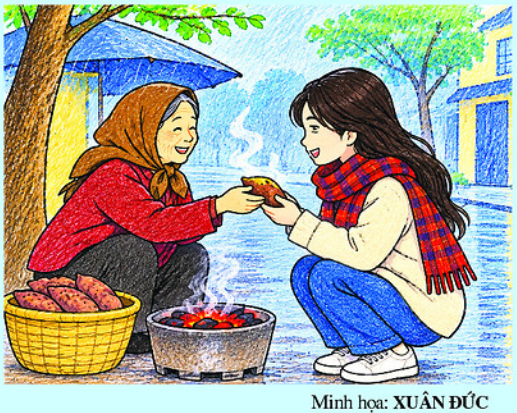
Đó là một chiều tan tầm, mưa bụi giăng mờ trên những con phố, ta dừng chân bên bếp than hồng của bà cụ bán khoai ven đường. Củ khoai nướng nóng hổi được trao qua đôi bàn tay gầy guộc, lớp vỏ sém đen tỏa mùi thơm bùi thân thuộc. Hơi nóng lan từ lòng bàn tay, vị ngọt bùi tan nơi đầu lưỡi, bỗng khiến một ngày dài trở nên dịu lại. Đó còn là tách trà gừng nghi ngút khói bên ô cửa sổ mờ hơi nước, là tiếng mưa rơi đều đều ngoài hiên, là khoảnh khắc ta được ngồi yên, nghe lòng mình lắng xuống giữa những bộn bề…

Có những hơi ấm không thể nhìn thấy, cũng chẳng thể gọi thành tên, nhưng lại theo ta suốt những tháng ngày xa cách. Là tin nhắn của mẹ gửi từ quê nhà: "Ngoài ấy trở rét rồi, nhớ mặc thêm áo ấm con nhé!". Một câu nhắc tưởng chừng rất đỗi bình thường, vậy mà đủ khiến lòng người xa quê chợt mềm đi. Là dáng cha lặng lẽ đứng chờ bên hiên mỗi khi con trở về muộn. Là chiếc khăn được ai đó khẽ quàng lên cổ, bàn tay nán lại đôi chút như muốn giữ thêm khoảnh khắc yêu thương. Những điều nhỏ bé ấy lại bền bỉ như ngọn lửa âm ỉ trong căn nhà nhỏ, sưởi ấm lòng người qua bao mùa gió rét.

Và mùa đông cũng đáng yêu hơn bởi những tử tế giữa cuộc đời. Một chiếc ô nghiêng sang phía người đi cùng giữa cơn mưa, một bàn tay chìa ra giúp người xa lạ qua đoạn đường trơn trượt, một lời hỏi han chân thành dành cho người lao động đang co ro trong giá lạnh. Có thể người trao đi chẳng nhớ, người nhận rồi cũng chẳng kịp hỏi tên, nhưng chút ấm áp ấy sẽ ở lại, như một đốm lửa nhỏ giữa ngày đông dài rộng.

Rồi những cơn mưa rét cũng sẽ qua. Gió mùa thổi thổi, nắng lại hong khô những vòm lá, đánh thức những mầm xanh còn ngủ dưới lòng đất. Nhưng có những hơi ấm không tan theo mùa, bởi chúng được chắt chiu từ tình thân, lòng trắc ẩn và những yêu thương bình dị giữa người với người.

Có lẽ, đi qua mùa đông, điều đáng quý nhất không phải là tìm được một nơi tránh rét, mà là biết giữ trong lòng một ngọn lửa. Để giữa những ngày mưa lạnh nhất, ta vẫn có thể trao nhau một chút ấm áp, và nhận ra cuộc đời này, dù đôi khi nhiều giá buốt, vẫn luôn có những điều dịu dàng đáng để yêu thương ■

Minh họa: **XUÂN ĐỨC**

Từ những món ăn đậm phong vị núi rừng đến nông sản, đặc sản địa phương, sản phẩm OCOP, mỗi gian hàng trưng bày tại Ngày hội Văn hóa ở các xã, phường mở ra một lát cắt đời sống của cộng đồng các dân tộc. Ẩn sau mỗi sản vật là câu chuyện về tập quán canh tác, bí quyết chế biến, tri thức bản địa và nếp sống được bồi đắp qua nhiều thế hệ.

Không chỉ giới thiệu, quảng bá sản phẩm đặc trưng, không gian trưng bày còn cho thấy đặc sản, ẩm thực đang dần trở thành sinh kế của đồng bào, là nguồn lực phát triển kinh tế địa phương.

Xã Tân Mỹ kết hợp trưng bày sản phẩm địa phương gắn với gian hàng chuyển đổi số.

Đặc sản kể chuyện văn hóa

■Phóng sự ảnh: AN GIANG

Không gian trưng bày tại Ngày hội Văn hóa xã Tân Trịnh mang đậm dấu ấn dân tộc Pà Thẻn.

Xã Tân Trào tổ chức chấm điểm các gian hàng ẩm thực, nông sản.

Các loại trà được du khách yêu thích lựa chọn khi đến gian trưng bày sản phẩm tại Ngày hội Văn hóa các dân tộc tỉnh Tuyên Quang lần thứ nhất.

MÓN NGON CUỐI TUẦN

Bê hấp gừng sả, đậm đà vị ngon

■HƯƠNG GIANG

Thịt bê cùng gừng, sả và các loại rau củ được chuẩn bị cho món hấp.

Bê hấp gừng sả thái lát mỏng, cuốn cùng rau xanh, chuối, khế và dứa, chấm tương bần đậm đà.

THỊT bê mềm ngọt, giữ được độ mọng nước, quyện hương thơm ấm nồng của gừng và sả tạo nên sức hấp dẫn riêng cho món bê hấp. Không cầu kỳ trong cách chế biến, món ăn càng thêm tròn vị khi cuốn cùng rau sống, chuối xanh, khế chua, dứa tươi và chấm với tương bần đậm đà.

Để món ăn ngon, nên chọn thịt bê tươi, thớ thịt săn chắc, có màu sắc tự nhiên. Thịt rửa sạch, để ráo rồi ướp với một chút nước mắm, muối và hạt nêm khoảng 15 - 20 phút cho thấm gia vị. Có thể để nguyên miếng hoặc dùng chỉ thực phẩm buộc gọn để thịt giữ hình dáng đẹp khi hấp và thái. Gừng, sả rửa sạch, đập dập. Chuối xanh tước vỏ, thái lát mỏng rồi ngâm trong nước pha chanh để không bị thâm; khế bỏ điểm, thái lát. Dứa, dưa chuột, cà rốt thái miếng hoặc thái sợi vừa ăn. Các loại rau sống rửa sạch, để ráo nước.

Nước chấm góp phần làm nên hương vị của món ăn. Cho tương bần vào bát, thêm đường và một chút mì chính, khuấy đều cho tan. Gừng, ớt đập dập hoặc băm nhỏ, cho vào tùy khẩu vị rồi nêm lại cho vừa miệng.

Khi chế biến, đun sôi nước trong nồi hấp, cho gừng và sả đập dập vào để tạo hương thơm. Đặt thịt bê lên xửng, đậy kín nắp và hấp đến khi thịt chín vừa tới. Có thể dùng que xiên kiểm tra, nếu thịt không còn nước hồng chảy ra là đạt. Không nên hấp quá lâu bởi thịt dễ bị dai, khô và mất đi độ ngọt tự nhiên.

Thịt bê sau khi hấp để nguội bớt, thái thành lát mỏng, xếp ra đĩa, rắc thêm gừng thái sợi và vừng rang. Khi ăn, cuốn từng lát bê với rau sống, chuối xanh, khế, dứa, dưa chuột rồi chấm tương bần. Vị ngọt mềm của thịt hòa quyện với vị chua, chát, giòn mát của rau củ và vị đậm đà của nước chấm, tạo nên món ăn hài hòa, hấp dẫn, góp thêm lựa chọn đối vị cho bữa cơm gia đình ■

● GIÁM ĐỐC: MAI ĐỨC THÔNG ● GIẤY PHÉP XUẤT BẢN SỐ 140/GP-BTTTT, DO BỘ THÔNG TIN VÀ TRUYỀN THÔNG CẤP NGÀY 17-3-2022
● TRỤ SỞ CHÍNH: SỐ 219, ĐƯỜNG TÂN TRÀO, PHƯỜNG MINH XUÂN, TỈNH TUYÊN QUANG ● ĐIỆN THOẠI: 0207.3822820 - 3811557 FAX: 0207.3822821
● CHẾ BẢN ĐIỆN TỬ VÀ MI TRANG: TỔ KỸ THUẬT VI TÍNH BÁO TUYÊN QUANG ● EMAIL: BAOTUYENQUANG.COM.VN@GMAIL.COM
● IN TẠI CÔNG TY CỔ PHẦN IN VÀ DỊCH VỤ TUYÊN QUANG VÀ CÔNG TY CỔ PHẦN IN HÀ GIANG ● KHỔ 42 X 29 CM ● SỐ TRANG: 12 ● GIÁ: MỘT NGHÌN NĂM TRĂM ĐỒNG